

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αγροτικά προβλήματα και αγροτικές
δραστηριότητες στην Περιφ. Ενότη. Ηλείας, υπό το
πρίσμα, ιδίως , του τοπικού τύπου

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

A.M. 15821

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2016

Εικόνα 1

Μπλόκα αγροτών του Ν. Ηλείας

19 Ιανουαρίου 2016

Περίληψη

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία γίνεται εκτενής περιγραφή (σε τρία κεφάλαια) στις αγροτικές δραστηριότητες στην Π.Ε. Ηλείας και σε προβλήματα του αγροτικού τομέα, έτσι όπως παρουσιάζονται στον τοπικό τύπο.

Συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα ιστορικά, γεωγραφικά και οικονομικά στοιχεία της ευρύτερης περιοχής του Νομού Ηλείας, καθώς και στα οικονομικά στοιχεία του πρώτου εξαμήνου του 2016. Επίσης παρουσιάζεται επιγραμματικά η σύνδεση της οικονομίας με τον ιαματικό τουρισμό (Ιαματικά λουτρά Καϊάφα), ενώ γίνεται αναφορά και στις γεωργικές και κτηνοτροφικές δυνατότητες του Νομού Ηλείας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα προβλήματα του αγροτικού τομέα τα οποία περιλαμβάνουν την βαριά φορολογία, την αυξημένη τιμή των γεωργικών φαρμάκων, την μείωση της παραγωγής λόγω διαφόρων παραγόντων όπως οι καιρικές συνθήκες και οι διάφορες ασθένειες που προσβάλλουν τα φυτά εξαιτίας του δάκου που προσβάλλει τα ελαιόδεντρα κλπ. Επιπλέον γίνεται αναφορά στις ανάγκες της αποζημίωσης των αγροτών, όταν οι καλλιέργειές τους πλήττονται από καιρικά φαινόμενα, ασθένειες κλπ.

Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο γίνεται αναφορά, μέσα , ιδίως, από τον τοπικό τύπο στη συμμετοχή των αγροτών στις Πανελλαδικές κινητοποιήσεις. Επιπλέον παρουσιάζονται τα αιτήματα των αγροτών, οι διεκδικήσεις σχετικά με την φορολογία, την Κορινθιακή σταφίδα, καθώς και προτάσεις σχετικά με την βιομηχανική τομάτα. Τέλος γίνεται αναφορά στις διεκδικήσεις σχετικά με την ασφάλιση των αγροτών-κτηνοτρόφων-αλιέων, στην αντίθεση της ιδιωτικοποίησης του ΕΛΓΑ και της αγροτικής ασφάλισης.

Λέξεις κλειδιά

Ν. Ηλείας, αγρότες, κινητοποιήσεις, συνεταιρισμός, αιτήματα, κίνημα

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη.....	2
Λέξεις κλειδιά.....	2
Πίνακας περιεχομένων	3
Πίνακας εικόνων	5
Κατάλογος Πινάκων.....	6
Εισαγωγή.....	7
Κεφάλαιο 1ο.....	9
Γενικά στοιχεία για την περιοχή (Π.Ε. Ηλείας)	9
1.1. Εισαγωγικά στοιχεία.....	9
1.2. Ιστορικά στοιχεία	10
1.3. Γεωγραφικά στοιχεία.....	11
1.4. Τοπική οικονομία και ανάπτυξη.....	12
1.4.1. Γενικά	13
1.4.2. Γεωργία και κτηνοτροφία.....	14
1.4.3. Καλλιέργειες ανά δήμο της Ηλείας	15
1.4.4. Η δυναμική του τουρισμού.....	16
1.4.5. Ιαματικός τουρισμός.....	17
Κεφάλαιο 2ο.....	20
Τα προβλήματα του αγροτικού τομέα και των αγροτών	20
2.1. Οικονομικά προβλήματα του αγροτικού κόσμου.....	20
2.1.1. Γενικά	21
2.1.2. Φορολογικά ζητήματα των αγροτών	21
2.1.3. Αποζημιώσεις για την ελιά.....	22
2.1.4. Οι τάσεις στην εμπορία των αγροτικών προϊόντων	23
2.1.5. Αιτήματα εν όψει της αναθεώρησης της ΚΑΠ.....	25
2.2. Ασθένειες φυτών	25
2.2.1 Αγιότρευτη ασθένεια στους πορτοκαλεώνες.....	26
2.2.2 Η δακοκτονία στην Π.Ε. Ηλείας	28
2.2.3 Κίνδυνοι από εισαγόμενες ασθένειες και καθιέρωση φυτο-υγειονομικού διαβατηρίου	28
2.3. Άλλα προβλήματα του αγροτικού κόσμου στην Π.Ε. Ηλείας.....	30
2.4. Ειδικά συμπεράσματα- σύνοψη κεφαλαίου	32
Κεφάλαιο 3ο.....	35
Συλλογική δραστηριοποίηση και αιτήματα αγροτών.....	35
3.1. Κινητοποιήσεις των αγροτών	35

3.1.1.	Η κλιμάκωση των αγροτικών κινητοποιήσεων	35
3.1.2.	Η συμμετοχή της ΟΑΣΗ στις Πανελλαδικές κινητοποιήσεις	36
3.2.	Αιτήματα αγροτών.....	37
3.3.	Διεκδικήσεις αναφορικά με τη φορολογία	39
3.4.	Αιτήματα αναφορικά με την κορινθιακή σταφίδα.....	40
3.5.	Αιτήματα – προτάσεις αναφορικά με τη βιομηχανική τομάτα.....	41
3.6.	Διεκδίκηση αναφορικά με την ασφάλιση αγροτών- κτηνοτρόφων - αλιέων	42
3.7.	Η αντίθεση στην ιδιωτικοποίηση του ΕΛΓΑ και της αγροτικής ασφάλισης	43
3.8	Ειδικά συμπεράσματα- σύνοψη κεφαλαίου	44
	Συμπεράσματα.....	46
	Βιβλιογραφία-Πηγές.....	50
	Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία.....	50
	Πηγές-Αρθρογραφία του τοπικού τύπου-Ιστοσελίδες	51
	Παράρτημα	55

Πίνακας εικόνων

Εικόνα 1 ^η Μπλόκα Αγροτών Ν. Ηλείας.....	Σελ 1
Εικόνα 2 ^η Λουτρά Καϊάφα	Σελ 18
Εικόνα 3 ^η Βραβείο καλύτερου νέου αγρότη.....	Σελ 56
Εικόνα 4 ^η Βιομηχανική τομάτα.....	Σελ 60

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Οι τιμές της Κορινθιακής σταφίδας από το 2009 έως και σήμερα .....Σελ 40

Πίνακας 2: Το κόστος καλλιέργειας της Κορινθιακής σταφίδας ανά στρέμμα.....Σελ 41

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία είναι προϊόν δουλειάς πολλών μηνών. Προέκυψε μέσα από ενδελεχή έρευνα στον Τοπικό Τύπο του Νομού Ηλείας και από ώρες μελέτης. Σκοπός της είναι να ενημερώσει τον αναγνώστη για τα προβλήματα των αγροτών του Ν. Ηλείας. Να ενημερώσει ποια είναι αυτά, πώς αντιμετωπίζονται, και πώς παρουσιάζονται μέσα από τον Τύπο. Οι αγροτικές κινητοποιήσεις στις αρχές του 2016 ήταν καθοριστικές μέσα στο γενικότερο ρευστό οικονομικό πλαίσιο αβεβαιότητας και φθίνουσας πορείας της χώρας. Εν μέσω μνημονίων και οικονομικού βάλτου οι αγρότες του Νομού πασχίζουν να επιβιώσουν μέσα από τη συλλογικότητα, η οποία μεταφράζεται πρακτικά ως συνεταιρισμός.

Τις έννοιες και τους ορισμούς, τους αγώνες και τις αποφάσεις των αγροτών του Ν. Ηλείας, προσπάθησα μέσα από αυτές τις γραμμές σε συνεργασία με τον καθηγητή μου, κο Καπογιάννη Δημήτριο, τον οποίο ευχαριστώ για την πολύτιμη βοήθειά του, όλους αυτούτους τους μήνες, να αποτυπώσω όσο το δυνατό καλύτερα μπορούσα.

Κεφάλαιο 1ο

Γενικά στοιχεία για την περιοχή (Π.Ε. Ηλείας)

1.1. Εισαγωγικά στοιχεία

Μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης έχει ο πρωτογενής τομέας στην Ηλεία, που είναι στην ουσία μαζί με τον τουρισμό, ο στυλοβάτης της τοπικής οικονομίας, σε πολλές περιπτώσεις κρατά τα σκήπτρα σε όλη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και γι' αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί κατεξοχήν αγροτικός νομός, χωρίς ωστόσο να έχει προσεχθεί και να στηριχθεί ο Ηλείος αγρότης όπως πρέπει. Βεβαίως εμφανίζει, σε μεγάλο βαθμό, τα ίδια προβλήματα που αντιμετωπίζει η γεωργία σε όλη τη χώρα, αν και ο νομός Ηλεία τουλάχιστον σε σχέση με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία που παρουσίασε το Επιμελητήριο Ηλείας στην νέα του έκδοση για το «Αναπτυξιακό προφίλ της Ηλείας», ο νομός μας έχει όλες τις δυνατότητες και μπορεί να αναδειχθεί σε σημαντικό κέντρο θερμοκηπιακών καλλιεργειών της χώρας, αν λάβουμε υπόψη τις θερμοκηπιακές φράουλες της Μανωλάδας, ενώ η παραγωγή ελαιολάδου, αλλά και η παραγωγή άλλων προϊόντων όπως η τομάτα και η πατάτα, καθιστούν την Ηλεία μεταξύ των πρώτων νομών σε υψηλότερη συμμετοχή στο γεωργικό εισόδημα. (Ηγουμενάκης, 1999)

Εξάλλου, η τοπική γεωργική παραγωγή συνδέεται άμεσα και στηρίζει μεταποιητικές μονάδες επεξεργασίας και τυποποίησης αγροτικών προϊόντων, που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Ξεχωρίζουν τα εργοστάσια επεξεργασίας τομάτας (στα Σαβάλια και στη Γαστούνη) καθώς και οι μονάδες παραγωγής τουρσιών. Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία της ενδιαφέρουσας έρευνας που δημοσιεύει το Επιμελητήριο Ηλείας και που καθιστούν εκ του αποτελέσματος αναγκαία την στήριξη του πρωτογενούς τομέα, στον νομό μας κυριαρχούν οι αροτραίες καλλιέργειες (αραβόσιτος, βαμβάκι, μηδική, σίτος, κριθάρι, πατάτα), οι δενδρώδεις καλλιέργειες (ελιές, εσπεριδοειδή), η αμπελοκαλλιέργεια (κυρίως σταφίδα), ενώ πολύ σημαντική είναι και η καλλιέργεια κηπευτικών, υπαίθριων και υπό κάλυψη και

της βιομηχανικής τομάτας. Συνολικά η Ηλεία διαθέτει 1.060.970 στρέμματα καλλιεργήσιμης γης. (Ηγουμενάκης, 1999)

1.2. Ιστορικά στοιχεία

Ο νομός Ηλείας είναι ένας νομός πλούσιος σε φυσικό πλούτο και ιστορική κληρονομιά. Μια ιστορική κληρονομιά που ξεκινά από τους Αρχαίους χρόνους και συνεχίζει με το πέρασμα των Ρωμαίων, των Βυζαντινών, των Φράγκων και των Βενετών, των Τούρκων και των Γερμανών του Χίτλερ. Τα χωριά και οι πόλεις στον νομό Ηλείας είναι πλούσια σε λαογραφικά και ιστορικά στοιχεία. Μια από αυτές τις πόλεις είναι ο Πύργος Ηλείας. Ο Πύργος Ηλείας που είναι και η πρωτεύουσα του νομού είναι χτισμένος πάνω σε επτά γήλοφους και σε υψόμετρο (15 – 30 μέτρα). Στο σημείο που βρίσκεται η πόλη σήμερα, τοποθετείται η αρχαία πόλη Δυσπόντιο, ενώ στα περίχωρά του υπήρξε η αρχαία πόλη Λέτρινα. (Δάββος, 1994)

Η σταφίδα μέχρι και σήμερα έχει συνδεθεί άρρηκτα με την περιοχή της Ηλείας. Η εντατική καλλιέργειά της ξεκίνησε μετά την απελευθέρωση του ελληνικού κράτους καθώς υπήρχε μεγάλη ζήτηση για το προϊόν από τις χώρες της Ευρώπης. Το λιμάνι του Κατάκολου υπήρξε ένα από τα κυριότερα σημεία φόρτωσης σταφίδας σε μεγάλα εμπορικά πλοία με προορισμό τα διάφορα λιμάνια της Δύσης. Το 1870-90 η σταφίδα υπήρξε το κυριότερο εξαγωγίμο προϊόν του τότε ελληνικού κράτους. Η εμπορευματοποίηση της σταφίδας οδήγησε την Ηλεία και τις άλλες γειτονικές περιοχές σε ισχυρή εξειδίκευση και προσέλκυσε αρκετό πληθυσμό κυρίως από την ορεινή Πελοπόννησο προς τα πεδινά προκειμένου να απασχοληθούν με την παραγωγή της. Οι συνθήκες αυτές διαμόρφωσαν τον ισχυρά γεωργικό χαρακτήρα της περιοχής, ο οποίος διατηρήθηκε μέχρι και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. (Φιλίππου, 1996)

Η άνθηση του εμπορίου προκάλεσε και την ανάγκη για έργα υποδομής στην περιοχή προκειμένου να διευκολύνονται οι συναλλαγές. Η κατασκευή του σιδηροδρόμου και συγκεκριμένα της γραμμής Πύργου Κατάκολου, που λειτούργησε στις 3 Φεβρουαρίου του 1883 και ήταν η πρώτη σε ολόκληρη την Ελλάδα, η κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής Πειραιώς - Καλαμάτας που συνέδεε όλες τις

σημαντικότερες πόλεις του ηλειακού κάμπου, καθώς και οι τοπικές γραμμές Καβάσιλα - Κυλλήνη και Πύργος - Αρχαία Ολυμπία μαρτυρούν την άνθιση και τη σπουδαιότητα του εμπορίου στην ευρύτερη περιοχή της Ηλείας.

Ωστόσο αυτή η άνθιση της περιοχής χάρη στην παραγωγή και το εμπόριο της σταφίδας σκιάστηκε συχνά, καθώς εξαρτιόταν εκτός από τις κλιματολογικές συνθήκες και από τις συνθήκες που διαμορφώνονταν στην παγκόσμια αγορά. Το 1890 η σταφιδική κρίση ήταν πλέον γεγονός και σημάδεψε για πολλά χρόνια την περιοχή σε όλα τα επίπεδα, αποτελώντας ένα από τα σημαντικότερα, αν όχι το σημαντικότερο οικονομικό γεγονός στην Ελλάδα από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους. (Φιλιππόπουλος, 1996)¹

1.3. Γεωγραφικά στοιχεία

Ο Νομός Ηλείας υπάγεται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, καταλαμβάνει το Β.Δ. τμήμα της Πελοποννήσου και συνορεύει ΒΑ με το Ν. Αχαΐας, Ανατ. και ΝΑ με το Ν. Αρκαδίας, Νότια με το Ν. Μεσσηνίας. Η έκτασή του είναι 2.618 τετρ. χλμ και αποτελείται από 22 Δήμους, με πρωτεύουσα τον Πύργο².

Πεδινός και εύφορος είναι στο μεγαλύτερο μέρος του ο νομός Ηλείας. Η παραλιακή πεδιάδα της Μανωλάδας και οι εκτεταμένες πεδιάδες της Γαστούνης, της Αμαλιάδας και του Πύργου σχηματίζουν τη μεγαλύτερη πεδινή έκταση της Πελοποννήσου, την πεδιάδα της Ηλείας. Μαζί με τις κοιλάδες του Αλφειού και του Πηνειού, με τη στενή

---

¹ Τις προτάσεις της για τη διαμόρφωση της τελικής πρότασης επί της ενδιάμεσης αναθεώρησης της ΚΑΠ για τη συνδεδεμένη ενίσχυση κατέθεσε η Πανελλήνια Ένωση Νέων Αγροτών και η Ένωση Νέων Αγροτών Ηλείας κατά τη διάρκεια σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στο υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης ύστερα από πρόσκληση του γενικού γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων Χ. Κασίμη. Στο επίκεντρο των συζητήσεων τέθηκε η ένταξη της Κορινθιακής Σταφίδας στη συνδεδεμένη ενίσχυση, έτσι ώστε οι σταφιδοπαραγωγοί να μπορούν να επιδοτούνται για να συνεχίσουν να καλλιεργούν το προϊόν, το οποίο έχει αναγνωριστεί ως προϊόν προστατευόμενης γεωγραφικής ενδειξης και θεωρείται ως ένα από τα κυριότερα εθνικά, ιστορικά και παραδοσιακά προϊόντα της Ελλάδας.

Ο πρόεδρος της Π.Ε.Ν.Α. και Ε.Ν.Α. Ηλείας Θεόδωρος Βασιλόπουλος τόνισε πως εάν προχωρήσει η συγκεκριμένη διαδικασία θα συμπεριληφθούν στο καθεστώς της συνδεδεμένης στρεμματικής ενίσχυσης περίπου 3000 με 3500 σταφιδοπαραγωγοί στην Ηλεία και θα αποτελέσει κίνητρο ώστε να παραμείνουν στα χωράφια τους και να συνεχίσουν να καλλιεργούν. «Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με Κορινθιακή Σταφίδα στον Νομό Ηλείας ανέρχονται σε 27.000 στρέμματα περίπου. Από αυτά, τα 5700 βρίσκονται σε ορεινές κοινότητες, τα 13000 στρέμματα σε ημιορεινές και τα υπόλοιπα σε πεδινές», τόνισε ο κ. Βασιλόπουλος και πρόσθεσε: «Είναι χρέος μας να ενισχύσουμε την καλλιέργεια της κορινθιακής σταφίδας. Αποτελεί την εθνική ταυτότητά μας. Είναι ένα μονοπωλιακό προϊόν της Ελλάδας, καθώς το 80% της παραγωγής Κορινθιακής μαύρης σταφίδας σε παγκόσμιο επίπεδο προέρχεται από την Ελλάδα. Εδώ και αιώνες είναι ένα από τα κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα της χώρας που προσδίδει τα μέγιστα στην τοπική και εθνική οικονομία».

Ζαφειρίου Κ. (2016) «Η κορινθιακή σταφίδα στη συνδεδεμένη ενίσχυση - Στην Ηλεία καλλιεργούνται 27.000 στρέμματα» <http://www.patriisnews.com> Προσπελάστηκε 8 Ιουλίου 2016

² Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας,(2010), «Χωρική Αρμοδιότητα» <http://www.pde.org.gr> Προσπελάστηκε 4/4/2016

πεδιάδα του κόλπου της Κυπαρισσίας, καταλαμβάνουν έκταση 1.530.000 στρεμμάτων: Είναι το 58,7% της συνολικής έκτασης του νομού. Το ορεινό και ημιορεινό τμήμα του νομού (20,8% και 20,5%) αποτελούν οι νότιες προεκτάσεις του Ερύμανθου, τα όρη Λάμπεια (1.795 μ.), Φολόη (798 μ.), Μίνθη (1.342 μ.), Λύκαιο (1.419 μ.), Κωτύλιο (Δραγώνι, 1.240 μ.), Τετράζιο (1.388 μ.) και Όλυμπος που δεσπόζει της Ολυμπίας. (Ανδριώτης, 2003)

Οι σημαντικότεροι ποταμοί της Ηλείας είναι ο Αλφειός, ο Πηνειός και ο Νέδας. Ο Αλφειός είναι ο πολυδρότερος της Πελοποννήσου. Ο Πηνειός είναι ο δεύτερος μεγάλος ποταμός του γεωγραφικού αυτού διαμερίσματος. Εκτός από τον Νέδα, άλλοι μικρότεροι ποταμοί που ρέουν στο νομό είναι ο Άνιγρος, ο Ιάρδανος και ο Ελισσούς.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ο νομός Ηλείας έχει 192.340 κατοίκους, ενώ το 1991 αριθμούσε 179.429. Όμως το ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού είναι υψηλό και η αναλογία μαθητών Δημοτικού ανά 1.000 κατοίκους χαμηλή. Η Ηλεία είναι η πρώτη παραγωγός περιοχή πατάτας στη χώρα με 15% της συνολικής παραγωγής, η δεύτερη στην παραγωγή τομάτας με 11,6%, η πέμπτη στην παραγωγή εσπεριδοειδών και ελαιολάδου (στοιχεία του 2000). Ο νομός έχει μια από τις μικρότερες αναλογίες γιατρών ανά 1.000 κατοίκους (1,5). Ανά εκατό Ηλείους αναλογούν 9 αυτοκίνητα. (Ανδριώτης, 2003)

1.4. Τοπική οικονομία και ανάπτυξη

Η οικονομία της Ηλείας βασίζεται στη γεωργία. Η μεγάλη εύφορη πεδιάδα, η οποία αρδεύεται κατά το μεγαλύτερο μέρος, προσφέρεται για ποικίλες καλλιέργειες. Η μισή έκταση του νομού είναι καλλιεργήσιμη. Καλλιεργούνται κυρίως δημητριακά, όσπρια, κηπευτικά και εσπεριδοειδή. Σημαντική είναι επίσης η καλλιέργεια κορινθιακής σταφίδας. Στον νομό Ηλείας καλλιεργούνται οι μεγαλύτερες εκτάσεις –από κάθε άλλο νομό– σε θερμοκήπια. Κάποια ανάπτυξη παρουσιάζει η κτηνοτροφία (βοοειδή, αιγοπρόβατα, χοίροι). Στο νομό έχει επίσης παράδοση η εκτροφή αλόγων (ιπποφορβεία Γαστούνης). Άλλοι πόροι είναι η εκμετάλλευση των δασών (καλύπτουν το ένα τέταρτο περίπου του νομού) και η αλιεία. (Ανδριώτης, 2003)

Άλλοι οικισμοί στην πεδιάδα της Ηλείας είναι η Γαστούνη, αγροτικό κέντρο με αξιόλογη ανάπτυξη κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας· η Ανδραβίδα, η Ανδρίτσαινα, με σπουδαία βιβλιοθήκη· η Ολυμπία, κοντά στο αρχαίο ιερό του Δία, σημαντικός αρχαιολογικός χώρος και τουριστικό κέντρο. (Ανδριώτης, 2003)

Ο νομός Ηλείας παρά το υψηλό εισόδημα από τη γεωργία, παρουσίασε σημαντική μείωση του πληθυσμού του (κατά 12,6%) μεταξύ 1961 και 1971, επειδή –μετά τον νομό Αχαΐας– είναι ο πιο πυκνοκατοικημένος νομός της Πελοποννήσου και δεν έχει αξιόλογη βιομηχανία. Έτσι, από πλευράς οικονομικής ανάπτυξης και εισοδήματος, ο νομός Ηλείας βρίσκεται σε ενδιάμεσο στάδιο μεταξύ των νομών της κεντρικής και της νότιας Πελοποννήσου (Αρκαδίας, Λακωνίας, Μεσσηνίας) και των τριών νομών της βόρειας και βορειοανατολικής Πελοποννήσου (Αχαΐας, Κορινθίας και Αργολίδας). Μεταξύ 1991- 2001 παρουσίασε αύξηση πληθυσμού περίπου 7,7%. Το 2001, η μέση πυκνότητα ήταν 72,1 κάτ. ανά τ. χλμ

Αξιόλογες είναι οι ιαματικές πηγές της Ηλείας: του Καϊάφα και της Κυλλήνης. Η βιομηχανία, περιορισμένη, επεξεργάζεται αγροτικά προϊόντα. Αξιόλογος και συνεχώς αναπτυσσόμενος πόρος του νομού είναι ο τουρισμός, που οφείλεται και στα αρχαία μνημεία (Ηλις, Ολυμπία, Φιγάλεια) και στο τοπίο, ειδικότερα στις εκτεταμένες ωραιότητες αμμουδιές. Η διοργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων στην Ελλάδα το 2004 προσέδωσε ιδιαίτερη σημασία στην τουριστική ανάπτυξη της Ηλείας και ιδιαίτερα στην περιοχή της Αρχαίας Ολυμπίας – γνωστή άλλωστε και για τις τελετές αφής της ιερής φλόγας σε κάθε Ολυμπιάδα. (Ανδριώτης, 2003)

1.4.1. Γενικά

Στο Νομό Ηλείας δραστηριοποιούνται 6.550 εταιρείες (στοιχεία Μάιος 2016) Τα στοιχεία για το Ενεργητικό και τα Έσοδα, που εμφανίζονται για κάθε εταιρεία στην λίστα του επίσημου διαδικτυακού τόπου Ελληνική Βιομηχανία (inr.gr), είναι αυτά του τελευταίου διαθέσιμου ισολογισμού. Συμπεριλαμβάνονται εταιρείες ιχθυοκαλλιέργειών, διαλογής και τυποποίησης οπωροκηπευτικών, κτηνοτροφικές, επεξεργασίας φύλλων καπνού, εκκόκκισης βάμβακος, εκδοτικές, παραγωγής λογισμικού και άλλων προϊόντων πληροφορικής, επισκευής και μετασκευής μεταφορικών μέσων και μηχανών, καθώς και ανακύκλωσης. Αρκετές εταιρείες είναι συγχρόνως βιομηχανικές και εμπορικές, καθώς συνδυάζουν τη βιομηχανική με την

εμπορική δραστηριότητα. Έχουν γίνει προσαρμογές οικονομικών μεγεθών σε περιπτώσεις εταιρειών που προήλθαν από αποσχίσεις και εισφορές κλάδων ή είναι προϊόν συγχωνεύσεων. Τα στοιχεία μικρού αριθμού επιχειρήσεων είναι προσωρινά. Σε περιπτώσεις υπερδωδεκάμηνης οικονομικής χρήσης έχει γίνει αναγωγή των αποτελεσμάτων σε δωδεκάμηνη βάση ή και καταμερισμός των αποτελεσμάτων σε δύο χρήσεις. (Ανδριώτης, 2003)

1.4.2. Γεωργία και κτηνοτροφία

Σύμφωνα με τη μελέτη του Χωροταξικού Σχεδίου της Περιφ. Δ. Ελλάδος, η γεωργική γη, που αποτελεί και την κυρίαρχη χρήση στο Ν. Ηλείας, καταλαμβάνει 1.385.450 στρ., ήτοι το 53% της συνολικής έκτασής του. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις έχουν έκταση 1.177.562 στρ., ενώ οι αρδευόμενες εκτάσεις αντιστοιχούν στο 33% της γεωργικής γης, ποσοστό που υπερβαίνει τον εθνικό μέσο όρο. Η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας συγκεντρώνεται κυρίως στην παραλιακή ζώνη και ιδιαίτερα στα πεδινά, παραποτάμια και παραλίμνια τμήματα, όπως³:

- Στη βόρεια παραλιακή ζώνη (Μανωλάδα, Βάρδας-Λεχαινά, Ανδραβίδα).
- Στη δυτική ζώνη (Κυλλήνη-Βαρθολομιό-Γαστούνη- Αμαλιάδα-Πύργος) και στις κοιλάδες Πηνειού και Αλφειού.
- Στη νότια παραλιακή ζώνη (Κρέσταινα-Σαμικό-Ζαχάρω-Γιαννιτσοχώρι). Η κτηνοτροφία περιορίζεται στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές του Νομού. Το ποσοστό κάλυψης των βοσκοτόπων αντιστοιχεί στο 13% της συνολικής έκτασης.

Στο Νομό Ηλείας ο πρωτογενής τομέας παίζει σημαντικότερο ρόλο και γι' αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί κατεξοχήν αγροτικός νομός. Αξιόλογη είναι και η συμμετοχή των υπηρεσιών και ιδίως του τομέα του τουρισμού. Η πλούσια φυσική και πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του νομού για την ανάπτυξη του τουρισμού και του παραθερισμού σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρωτογενής τομέας Όσον αφορά στο γεωργικό τομέα, ο Νομός είναι ο πρώτος παραγωγός τομάτας και πατά- τας στην χώρα, ο 5ος όσον αφορά στα εσπεριδοειδή και 6ος στο ελαιόλαδο. Η γεωργική γη του Νομού αρδεύεται σε ικανοποιητικό βαθμό, σε ποσοστό που υπερβαίνει τον εθνικό μέσο όρο και οι αρδευτικές εκτάσεις

³ Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας,(2010) «Χωρική Αρμοδιότητα» <http://www.pde.org.gr> , Προσπελάστηκε 4/4/2016

του Νομού είναι στο 34,1%. Η Ηλεία έχει την αποκλειστική παραγωγή του σανού, των πεπονιών και του κουνουπιδιών – λάχανων καθώς και το μεγαλύτερο ποσοστό της παραγωγής σε: σιτάρι μαλακό, καρπούζια, τομάτες, πορτοκάλια και πατάτες. Η Κτηνοτροφία είναι συμπληρωματική δραστηριότητα ως προς τη γεωργία και περιορίζεται σε μικρές οικογενειακές μονάδες. Εκτός από τη συνήθη κτηνοτροφία (αιγοπρόβατα, βοοειδή) ο Νομός Ηλείας έχει παράδοση στην εκτροφή αλόγων (Η φυλή Ηλείας είναι μια από τις έξι ελληνικές φυλές αλόγων)⁴.

1.4.3. Καλλιέργειες ανά δήμο της Ηλείας

Στην Ηλεία η υφιστάμενη κατάσταση- σύμφωνα με την εν λόγω έκδοση του ΕΒΕ Ηλείας- ανά Δήμο, διαμορφώνεται ως εξής (από πρόσφατα συγκεντρωτικά στοιχεία των οικείων Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Περιφέρειας για το οικονομικό έτος 2015 τα οικονομικά δεδομένα είναι τα εξής⁵:

Στο Δήμο Ανδραβίδας Κυλλήνης οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι: τα κηπευτικά (37.621,5 στρ.), η ελιά (32.390,2 στρ.), τα λοιπά σιτηρά (29.886,4 στρ.), ο αραβόσιτος (25.391,6 στρ.), τα κηπευτικά υπό κάλυψη (9.704,7 στρ.) και οι ζωοτροφές (7.228 στρ.). Ακολουθούν σε μικρότερες αλλά σημαντικές εκτάσεις οι καλλιέργειες: των εσπεριδοειδών (2.728,1 στρ.) και του αμπελιού (1.345,6 στρ.). Στο Δήμο Ανδρίτσαινας - Κρεστένων οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι: η ελιά (69.983,7 στρ.), τα λοιπά σιτηρά (14.042,5 στρ.), ο αραβόσιτος (7.507,8 στρ.) και οι ζωοτροφές (6.139,1 στρ.). Ακολουθούν σε μικρότερες αλλά σημαντικές εκτάσεις οι καλλιέργειες: τα εσπεριδοειδή (3.146,9 στρ.), το αμπέλι (2.141,6 στρ.), το βαμβάκι (1.956,5 στρ.), η σταφίδα (1.678,6 στρ.) και τα κηπευτικά (1.303,3 στρ.).

---

⁴ Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας, (2010) «Χωρική Αρμοδιότητα» <http://www.pde.org.gr>. Προσπελάστηκε 4/4/2016,

• ⁵ Παπαδοπούλου Ελένη, (2015) «Ένας πλούτος αναξιοποίητος ο πρωτογενής τομέας της Ηλείας», <http://www.ilialive.gr>. Προσπελάστηκε 31/3/2016

Στο Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι: η ελιά (56.005,7 στρ.), τα λοιπά σιτηρά (42.001,9 στρ.), οι ζωοτροφές (10.578 στρ.) και ο αραβόσιτος (5.725,7 στρ.). Ακολουθούν σε μικρότερες αλλά σημαντικές εκτάσεις εσπεριδοειδών (1.610,5 στρ.) Στο Δήμο Ζαχάρος οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι: η ελιά (59.620,7 στρ.) και τα λοιπά οι καλλιέργειες: του αμπελιού (2.758,7 στρ.), των και της σταφίδας (1.541,8 στρ.) σιτηρά (5.165,2 στρ.). Ακολουθούν σε μικρότερες αλλά σημαντικές εκτάσεις οι καλλιέργειες: των ζωοτροφών (1.873,4 στρ.) και του αμπελιού (741,9 στρ.). Στο Δήμο Ήλιδας οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι: η ελιά (62.426,9 στρ.), οι ζωοτροφές (26.676,2 στρ.), τα λοιπά σιτηρά (20.999,2 στρ.), τα κηπευτικά (20.732,9 στρ.), ο αραβόσιτος (12.902,4 στρ.) και η σταφίδα (7.634,7 στρ.).

Ακολουθούν σε μικρότερες αλλά σημαντικές εκτάσεις οι καλλιέργειες: του αμπελιού (3.967,3 στρ.) και των εσπεριδοειδών (1.417,1 στρ.) Στο Δήμο Πηνειού οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι: ο αραβόσιτος (18.160,6 στρ.), τα κηπευτικά (17.137,8 στρ.), η ελιά (14.663,7 στρ.), τα εσπεριδοειδή (7.365,9 στρ.), και τα λοιπά σιτηρά (6.259,4 στρ.). Ακολουθούν σε μικρότερες αλλά σημαντικές εκτάσεις οι καλλιέργειες των ζωοτροφών.

Στο Δήμο Πύργου οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι: η ελιά (99.807,3 στρ.), τα λοιπά σιτηρά (19.499 στρ.), η σταφίδα (16.188,1 στρ.), ο αραβόσιτος (11.726,4 στρ.), οι ζωοτροφές (8.789,8 στρ.) και τα εσπεριδοειδή (7.621 στρ.). Ακολουθούν σε μικρότερες αλλά σημαντικές εκτάσεις οι καλλιέργειες: του αμπελιού (6.226,8 στρ.), των κηπευτικών (5.319,5 στρ.) και του βαμβακιού (5.313,2 στρ.). (3.683,1 στρ.) και των κηπευτικών υπό κάλυψη (2.158,6 στρ.)

1.4.4. Η δυναμική του τουρισμού

Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει αφθονία και ποικιλία φυσικών πόρων, η οποία δίνει τη δυνατότητα εκμετάλλευσης πολλών μορφών εναλλακτικού τουρισμού: ακτές, αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, μνημεία της νεότερης ιστορίας, ιαματικές

πηγές, παραδοσιακούς οικισμούς, ποτάμια, λίμνες, βιότοπους, αισθητικά δάση και τοπία φυσικού κάλλους, μεταξύ των οποίων αντιπροσωπευτικές περιοχές είναι η Ολυμπία, παγκοσμίως γνωστό μνημείο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, αλλά και τόποι όπως η Αγία Λαύρα, το Μέγα Σπήλαιο, η κοιλάδα του Αλφειού, η λίμνη του Καϊάφα με τις ιαματικές πηγές κ.ά. (Καραγιάννης, Έξαρχος, 2006)

Η τουριστική δραστηριότητα στο Νομό Ηλείας βασίζεται κυρίως στους αλλοδαπούς τουρίστες. Το ξενοδοχειακό δυναμικό του Νομού είναι σημαντικό, ιδίως όσον αφορά σε μονάδες μεσαίου μεγέθους. Λόγω του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου, υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών και ήπιων μορφών τουρισμού (οικοτουρισμός, ιαματικός και αθλητικός τουρισμός) και ιδιαίτερα του αγροτουρισμού, λόγω του αγροτικού χαρακτήρα του Νομού. Ο Νομός Ηλείας περιέχει Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) στις ιαματικές πηγές Κυλλήνης, σε έκταση του ΕΟΤ 1.900 στρεμμάτων, με δυνατότητα 1.400 κλινών. (Καραγιάννης, Έξαρχος, 2006)

1.4.5. Ιαματικός τουρισμός

Η τουριστική ανάπτυξη επιφέρει τόσο θετικές όσο και αρνητικές κοινωνικές αλλαγές και μεταβολές στις κοινότητες υποδοχής. Η ύπαρξη θετικών ή αρνητικών επιπτώσεων στις τοπικές κοινωνίες εξαρτάται κυρίως από το είδος του τουρισμού που αναπτύσσεται στην περιοχή, αλλά και από το βαθμό συνοχής των εσωτερικών κοινωνικών δομών των κοινοτήτων υποδοχής. Παράλληλα, καθοριστικό ρόλο έχουν και οι κρατικοί αρμόδιοι φορείς, με τη θέσπιση μέτρων για προσδιορισμό και περιορισμό των αρνητικών επιδράσεων. Ο Ιαματικός τουρισμός είναι η ειδική μορφή τουρισμού η οποία περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες και σχέσεις προσωρινής διακίνησης και διαμονής ανθρώπων οι οποίοι έχουν στόχο την πρόληψη, την διατήρηση και την αποκατάσταση της σωματικής και ψυχικής υγείας καθώς και ευεξίας τους, με τη χρήση φυσικών ιαματικών πόρων. Πρόκειται για μορφή τουρισμού που μπορεί να αναπτύσσεται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και σχετίζεται με το πολυτιμότερο αγαθό, την υγεία. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα σε άτομα με ειδικές ανάγκες και ασθενείς με χρόνιες παθήσεις, όπως νεφροπαθείς,

καρδιοπαθείς, καρκινοπαθείς κ.ά., να ταξιδεύουν απρόσκοπτα σε τουριστικούς προορισμούς που επιθυμούν. (Καραγιάννης, Έξαρχος, 2006)

Εικόνα 2

Λουτρά Καϊάφα

Τα λουτρά Καϊάφα βρίσκονται στο νότιο μέρος του νομού Ηλείας, ΝΑ του Πύργου, στους πρόποδες του όρους Λάπιθα, στην ομώνυμη λίμνη Καϊάφα. Δίπλα ακριβώς στα λουτρά υπάρχει μία υπαίθρια μικρή λιμνούλα, η οποία κάθε απόγευμα είναι δωρεάν για το κοινό. Στη χερσαία έκταση, στην απέναντι πλευρά της λίμνης, βρίσκονται το μεγάλο και μικρό Σπήλαιο των Ανυγρίδων Νυμφών, που αποτελούν τις ιαματικές πηγές της ιδιοκτησίας, με νερά κατάλληλα για λουτροθεραπεία και τα οποία έχουν διαμορφωθεί σε υδροθεραπευτήριο. Ενδείκνυνται για αρθροπάθειες, δερματικές και γυναικολογικές παθήσεις, σε χολολιθιάσεις και ηπατίτιδες, σε παθήσεις του γαστρεντερικού συστήματος, σε υποτονικές δυσπεψίες και σε ατονικές δυσκοιλιότητες από χολική ανεπάρκεια. Σε απόσταση 200 μ. περίπου, βρίσκεται η ιαματική πηγή του Γερανιού, με νερό ιδανικό για ποσιθεραπεία. Στα λουτρά του Γερανιού, οι καρδιοπαθείς ανταμώνουν στα χαλκοπράσινα νερά μιας μικρότερης σπηλιάς με 32 βαθμούς Κελσίου, αφού η καρδιά τους δεν αντέχει μεγαλύτερη θερμοκρασία. Σε ένα μικρότερο ακόμη σπήλαιο, οι πάσχοντες πίνουν κρύο θειούχο νερό. Το υδροθεραπευτήριο λουτρών Καϊάφα, που διαχειρίζονται τα Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα, αποτελείται από δύο δεξαμενές μέσα σε φυσική σπηλιά και 20

λουτήρες. Ξενοδοχεία είναι κτισμένα στο νησάκι της λίμνης, μια επιμήκη λωρίδα μήκους 1.300 μ. και πλάτους περίπου 100 μ. που επικοινωνεί με την ξηρά μέσω στενής γέφυρας. Στο νησάκι υπάρχουν ακόμη υπαίθριες ξύλινες εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν τις αθλητικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στη λίμνη. Η μεταφορά από τα ξενοδοχεία προς το υδροθεραπευτήριο γίνεται με μικρό πλοιάριο. (Καραγιάννης, Έξαρχος, 2006)

Κεφάλαιο 2ο

Τα προβλήματα του αγροτικού τομέα και των αγροτών

2.1. Οικονομικά προβλήματα του αγροτικού κόσμου

Ο αγροτικός κόσμος στη χώρα μας βιώνει μια κρίση η οποία όπως φαίνεται θα συνεχιστεί για κάποιο διάστημα και θα είναι ιδιαίτερα επώδυνη για τη χώρα μας που στερείται μηχανισμών προστασίας των οικονομικά αδυνάτων. Οι Έλληνες παραγωγοί, μικροί σε οικονομική δύναμη, πολυάριθμοι και ασυντόνιστοι, δεν είναι σε θέση να διαμορφώσουν τις τιμές των αγροτικών προϊόντων. Δεν είναι διαμορφωτές αλλά αποδέκτες τιμών που καθορίζει το εμπόριο των αγροτικών προϊόντων που βρίσκεται στα χέρια ενός μικρού αριθμού επιχειρήσεων που προσυεννοούνται και διαμορφώνουν τις τιμές σύμφωνα με τα συμφέροντά τους. Έτσι οι τιμές που καταβάλλουν οι καταναλωτές είναι συχνά 4-6 φορές μεγαλύτερες από τις τιμές που εισπράττουν οι παραγωγοί. Την αδυναμία αυτή θα μπορούσαν να θεραπεύσουν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί. Η κατάσταση όμως στην οποία βρίσκεται η συντριπτική τους πλειοψηφία δεν παρέχει τα εχέγγυα της επίλυσης του προβλήματος. Υπολογίζεται ότι τα 2/3 των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών στη χώρα μας δεν ασκούν καμιά δραστηριότητα⁶.

Με τις πιο δυσμενείς συνθήκες, άνοιξε η αρδευτική περίοδος στην Ηλεία, αφού αφενός τα μεγάλα και χρόνια προβλήματα του πεπαλαιωμένου δικτύου και αφετέρου οι τεράστιες οφειλές των ΤΟΕΒ σε ΙΚΑ και ΔΕΗ που αγγίζουν τα 1,7 εκ. ευρώ και του ΓΟΕΒ που ξεπερνούν τα 3 εκ. ευρώ, δημιουργούν γύρω τους ένα γενικότερο ασφυκτικό πλαίσιο απειλώντας την αγροτική παραγωγή του νομού. Σε όλα αυτά

---

⁶ Διαμαντόπουλος Χρήστος,(2015) «Οι αντιδράσεις του αγροτικού κόσμου στον απόηχο των εξαγγελιών Τσίπρα: Ο Πρωθυπουργός εξήγγειλε... προθέσεις», <http://www.agrotypos.gr>, προσπελάστηκε 31/1/2016

έρχεται πλέον να προστεθεί ένα νέο δεδομένο, που είναι η αποστολή εξωδίκων από την ΔΕΗ προς τους υπερχρεωμένους ΤΟΕΒ της Ηλείας και που απειλεί ότι σε περίπτωση που δεν πληρώσουν τις οφειλές τους θα τους κόψει το ρεύμα, με αποτέλεσμα να μην μπορέσουν να δώσουν στους αγρότες νερό για πότισμα! Έτσι ο πρόεδρος του ΓΟΕΒ Νίκος Φάμελος συγκάλεσε εκτάκτως σύσκεψη με τους προέδρους των ΤΟΕΒ, τον αντιπεριφερειάρχη Ηλείας κ. Γ. Γεωργιόπουλο και τους θεματικούς αντιπεριφερειάρχες Λ. Αριστειδόπουλο και Π. Μπράμο⁷.

2.1.1. Γενικά

Από τα βασικά προβλήματα του κλάδου των αγροτών οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο Νομό Ηλείας είναι η μειωμένη παραγωγή λόγω της γενικευμένης οικονομικής στενότητας και των γενικότερων συνθηκών της χώρας. Όπως όλοι οι αγρότες έχουν να αντιμετωπίσουν τα φορολογικά και ασφαλιστικά ζητήματα, καθώς επίσης έχουν να αντιμετωπίσουν και προβλήματα όπως τα έντονα καιρικά φαινόμενα, κυρίως βροχές, τα οποία πλήττουν συχνά την περιοχή, αλλά και προβλήματα όπως τα κουνούπια και ο δάκος. Στην προβληματική παραγωγή της Ηλείας για το 2016 μέχρι στιγμής πρώτοι με αρνητική πρωτιά τερματίζουν οι καλαμποκοπαραγωγοί, όπου φετινή παραγωγή τους είναι προβληματική και μειωμένη.

2.1.2. Φορολογικά ζητήματα των αγροτών

Πολυσέλιδο υπόμνημα, όπου καταγράφονται όλα τα προβλήματα των αγροτών του Νομού Ηλείας αλλά και προτάσεις, είχε παραδοθεί από την Ομάδα Παραγωγών Αμαλιάδας και την ΕΑΣ Ηλείας Ολυμπίας στον αναπληρωτή Υπουργό Παραγωγικής Ανασυγκρότησης κ. Βαγγέλη Αποστόλου. Στο νούμερο ένα της λίστας βρίσκεται η φορολογία των αγροτών και τίθενται τέσσερις βασικές προτεραιότητες, η αύξηση του αφορολόγητου στις 12.000,00 ευρώ, η ένταξη στο Κανονικό Καθεστώς με ακαθάριστα έσοδα 40.000,00 ευρώ και 15.000,00 ευρώ Οικονομικές Ενισχύσεις οι επιδοτήσεις και αποζημιώσεις να μην φορολογούνται και μία φορά το χρόνο να

---

⁷ Διαμαντόπουλος Χρήστος, (2015) «Οι αντιδράσεις του αγροτικού κόσμου στον απόηχο των εξαγγελιών Τσίπρα: Ο Πρωθυπουργός εξήγγειλε... προθέσεις», <http://www.agrotypos.gr>, προσπελάστηκε 31/1/2016

υποβάλουν οι Αγρότες την κατάσταση για το ΦΠΑ και όχι ανά τρίμηνο. Επίσης, ζητούν αλλαγή και επικαιροποίηση του κανονισμού του ΕΛΓΑ⁸.

Σε ό,τι αφορά τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς ζητείται εφαρμογή των Νόμων εδώ και τώρα και δημιουργία ανεξάρτητης Αρχής Εποπτείας για τον έλεγχο Συνεταιρισμών-Ομάδων Παραγωγών, με συνυπευθυνότητα στη διαχείριση των οικονομικών και για τα αιρετά και υπηρεσιακά στελέχη.

Πάγιο αίτημα η άμεση επιστροφή του ΦΠΑ αγροτών για τα τιμολόγια του 2013. Σε ό,τι αφορά τον επανέλεγχο προτείνεται να γίνει σύγκριση των φορολογικών δηλώσεων του 2013, του ΟΣΔΕ 2013 και των τιμολογίων και άμεση χορήγηση του ΦΠΑ.

Σε ό,τι αφορά τις Ομάδες Παραγωγών η πρόταση είναι: Δημιουργία ευέλικτων Ομάδων Παραγωγών με αυξημένο τζίρο, αλλά με μειωμένο αριθμό μελών, ταυτότητα προϊόντων, διατήρηση των προϊόντων-προώθηση πωλήσεων, δημιουργία φορέα από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης με σκοπό την ενημέρωση της Εσωτερικής και Εξωτερικής Αγοράς και απλούστευση των διαδικασιών για τη σύνταξη των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Αίτημα επίσης είναι η δημιουργία Δημοπρατηρίου Αγροτικών Προϊόντων στο Νομό Ηλείας.

2.1.3. Αποζημιώσεις για την ελιά

Ανατρέπονται τα ως τώρα δεδομένα σχετικά με τη ζημιά που υπέστησαν ελαιοπαραγωγοί στην περιοχή του Λαμπετιού την περασμένη εβδομάδα από την χαλαζόπτωση. Σύμφωνα με πληροφορίες της εφ. «Πατρίς», το αίτημα του Αγροτικού Συνεταιρισμού Πύργου μεταφέρθηκε από κυβερνητικό βουλευτή της Δυτικής Ελλάδας στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, προκειμένου να εξεταστεί η δυνατότητα αποζημίωσής τους. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες,

---

⁸ Καραμπάτση Μαρία, (2015) «Δώστε λύση στα αγροτικά προβλήματα», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε

από το υπουργείο αντιμετωπίστηκε θετικά το αίτημα και ήδη αναζητείται η νομική φόρμουλα που θα επιλύσει το πρόβλημα και θα παρακάμψει ή θα τροποποιήσει τον ισχύοντα κανονισμό του ΕΛΓΑ.

Με βάση τις πρώτες κυβερνητικές διαρροές, η πρόθεση της κυβέρνησης είναι ο εκσυγχρονισμός του κανονισμού του ΕΛΓΑ, ώστε να καλύπτεται μεγαλύτερη χρονική περίοδος για τους αγρότες που ζημιώνονται, πάντα στο μέτρο των οικονομικών δυνατοτήτων του κράτους. Όπως αναφέρθηκε στην εφ. «Πατρίς», το σκεπτικό του υπουργείου δεν είναι απλώς «μια λύση στο πόδι να δώσουμε λεφτά», αλλά να επικαιροποιηθεί ο κανονισμός σε μόνιμη βάση και να έχει αναδρομική ισχύ για τους φετινούς πληγέντες⁹.

2.1.4. Οι τάσεις στην εμπορία των αγροτικών προϊόντων

Πριν μερικούς μήνες στο site Agrotypos δημοσιεύτηκε άρθρο του Ηλία Στρατηγάκου (Αντιπεριφερειάχη Πελοποννήσου) με θέμα την Ανάγκη δημιουργίας ενός Εθνικού Σχεδίου Ανασυγκρότησης της Ελληνικής Γεωργίας. Στη διάρκεια των ετών 2008-2014 η αξία των εξαγωγών τροφίμων αυξήθηκε κατά 22,6% καταγράφοντας μέσο ετήσιο ρυθμό 3,5%. Το 2014 στο σύνολο της αξία των ελληνικών εξαγωγών οι εξαγωγές τροφίμων κάλυπταν ποσοστό 18,7%, αξίας περίπου 5 δις ευρώ. Παρά ταύτα, επειδή η αξία των εισαγομένων αγροτικών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων και ποτών), βρίσκεται σε υψηλό σημείο, διαμορφώνεται αρνητικό ισοζύγιο στο εμπόριο των αγροτικών προϊόντων, με αποτέλεσμα να έχουμε έλλειμμα, που το έτος 2013 έφτανε τα 1,6 δις ευρώ¹⁰.

Σχετικά με την ξεχωριστή θέση της Ελλάδας στην Παγκόσμια παραγωγή ελαιόλαδου, είναι χαρακτηριστικά όσα αναφέρονται σε σχετικά του δήμου όπως αναφέρονται στην ηλεκτρονική σελίδα της ΠΑΤΡΙΣ news. Η διεθνής εταιρεία παροχής τεχνολογικών υπηρεσιών στην βιομηχανία τροφίμων GEA Iberia, τρεις μήνες πριν

⁹ Καραμπάση Μαρία, (2015) «Δώστε λύση στα αγροτικά προβλήματα», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 24/4/2016

¹⁰ Στρατηγάκος Ηλίας, (2015) «Ανάγκη δημιουργίας ενός Εθνικού Σχεδίου Ανασυγκρότησης της Ελληνικής Γεωργίας», <http://www.agrotypos.gr>, προσπελάστηκε 4/5/2016

ξεκινήσει η συγκομιδή της ελιάς στις μεγάλες ελαιοπαραγωγές χώρες της Μεσογείου, κάνει μια πρώτη εκτίμηση για το τι θα φέρει η επόμενη περίοδος 2016/17.

Η εταιρεία προβλέπει μείωση κατά 8% της παγκόσμιας παραγωγής ελαιολάδου σε σύγκριση με την τρέχουσα, με την Ευρώπη, η οποία αντιπροσωπεύει το 78% της παγκόσμιας προσφοράς, να μειώνει την παραγωγή της κατά 4%, εξαιτίας της πτώσης στην Ιταλία (-74%), στην Ελλάδα (-26%) και στην Πορτογαλία (-4%), ενώ αντιθέτως η Ισπανία θα παρουσιάσει ελαφρά αύξηση 9% και η Τουρκία θα επεκταθεί κατά 17%. Με αυτά τα δεδομένα, η κατάταξη των κυριότερων χωρών παραγωγής θα δείχνουν ως εξής: Ισπανία: 1.530.000 τόνοι Ιταλία: 270.000 τόνοι Ελλάδα: 245.000 τόνοι Τουρκία: 173.000 τόνοι Πορτογαλία: 95.000 τόνοι. Για την μελέτη συγκεντρώθηκαν στοιχεία από 500 πηγές σε 47 χώρες που παράγουν ελαιόλαδο σήμερα¹¹.

Αν και φαίνονται αυξημένες οι εκτάσεις της βιομηχανικής ντομάτας στην Ηλεία, φαίνεται ότι δημιουργήθηκε μεγάλο πρόβλημα στη φετινή παραγωγή λόγω των καιρικών φαινομένων. Το χαλάζι, οι σφοδροί άνεμοι και η ισχυρή βροχόπτωση έπληξαν πολλές περιοχές της Ηλείας με βιομηχανική ντομάτα. Μέχρι στιγμής οι παραγωγοί ακόμη δεν έχουν εισπράξει τη συνδεδεμένη ενίσχυση του 2015.

Ο Πρόεδρος Ομάδας Παραγωγών τοματοπαραγωγών Αμαλιάδας της Π.Ε. Ηλείας, κ. Χρήστος Βαλιανάτος, δήλωσε τα εξής: *«οι παραγωγοί δεν είναι ευχαριστημένοι από τις τιμές που έδωσαν πέρσι τα καρπούζια και συνεχίζουν την καλλιέργεια βιομηχανικής ντομάτας. Ακόμη δεν έχουν υπογραφεί συμβόλαια και δεν έχουμε καθαρή εικόνα για το ύψος των στρεμμάτων καλλιέργειας. Πάντως εκτιμώ ότι θα είναι αυξημένα σε ποσοστό περίπου 10%. Με βιομηχανική ντομάτα στην Ηλεία έχουν καλλιεργηθεί περίπου 10.000 στρέμματα»*¹².

---

¹¹ Στρατηγάκος Ηλίας, (2015) «Ανάγκη δημιουργίας ενός Εθνικού Σχεδίου Ανασυγκρότησης της Ελληνικής Γεωργίας», <http://www.agrotypos.gr>, προσπελάστηκε 4/5/2016

¹² Σωτηρόπουλος Κωνσταντίνος, (2016) «Βιομηχανική ντομάτα: Μείωση εκτάσεων καλλιέργειας στη Λάρισα αύξηση στην Ηλεία», <http://www.agrotypos.gr>, προσπελάστηκε 3/7/2016

2.1.5. Αιτήματα εν όψει της αναθεώρησης της ΚΑΠ

Για την ΚΑΠ ζητείται ριζική αναθεώρηση, ώστε οι ενισχύσεις να δίνονται στην παραγωγή και το ποιοτικό προϊόν για τη στήριξη του μικρομεσαίου νοικοκυριού και να ενισχύονται όσοι παράγουν. Μεταξύ άλλων προτείνεται η δημιουργία Τράπεζας Αγροτικής Ανάπτυξης, αναδιάρθρωση των ΤΟΕΒ του Νομού, επαναλειτουργία του Ινστιτούτου Γεωργικής Έρευνας στον Κόροιβο, καθώς επίσης να γίνεται ενεργοποίηση του ΟΣΔΕ χωρίς κόστος. Αναφορά γίνεται και στην κτηνοτροφία, που χρειάζεται οργάνωση και να υπάρξει άμεση αντιμετώπιση του καταρροϊκού και μελιταίου πυρετού. Ζητήθηκε επίσης να ξεκινήσει άμεσα το πρόγραμμα δακοκτονίας, για τις άδειες των γεωτρήσεων (η παράταση που ζητούσαν μέχρι τις 30 Απριλίου 2015) και να δοθεί λύση στο θέμα των πυρόπληκτων επιχειρηματικών δανείων¹³.

2.2. Ασθένειες φυτών

Η Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Ηλείας ενημέρωσε τους φυτωριούχους, τους εισαγωγείς/ διακινητές και παραγωγούς για την εμφάνιση του επιβλαβούς βακτηρίου *Xylella fastidiosa* στην γειτονική Ιταλία και τον κίνδυνο εξάπλωσης του στη Χώρα μας: Σύμφωνα με ενημέρωση που έλαβε η Χώρα μας από την Επιτροπή της Ε.Ε. ο επιβλαβής οργανισμός *Xylella fastidiosa* («ξυλέλα») (Well and Raju) αποτελεί έναν αναδυόμενο κίνδυνο (βακτήριο) για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η παρουσία του οργανισμού επιβεβαιώθηκε στην Ιταλία στην Επαρχία Lecce στην Περιφέρεια Apulia, σε αρκετά φυτικά είδη μεταξύ των οποίων σε *Olea europaea* L. (Ελιά), *Prunus amygdalus* Batsch (Αμυγδαλιά), *Nerium oleander* L. (Πικροδάφνη) και *Quercus* sp. L¹⁴.

Στην Ελλάδα δεν έχει γνωστοποιηθεί μέχρι σήμερα καταγραφή του συγκεκριμένου παθογόνου. Επιπλέον σύμφωνα με την Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής με αρ. 2015/2417/ΕΕ που τροποποιεί την 2015/789/ΕΕ Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τα μέτρα για την πρόληψη της εισαγωγής και της εξάπλωσης

¹³ Καραμπάτση Μαρία,(2015) «Δώστε Λύση στα αγροτικά προβλήματα», <http://www.patrisnews.com> , προσπελάστηκε 24/04/2016

¹⁴ Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, «Ενημέρωση» (2016) <http://www.pde.gov.gr> , προσπελάστηκε 30/7/2016

στην Ένωση του οργανισμού *Xylella fastidiosa*, όλα τα ευπαθή φυτά – ξενιστές του βακτηρίου πρέπει να διακινούνται με Φυτοϋγειονομικό διαβατήριο από οποιαδήποτε περιοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αν προέρχονται (η μεταφορά του παθογόνου σε μεγάλες αποστάσεις γίνεται με μολυσμένο πολλαπλασιαστικό υλικό). Η ελιά και τα υπόλοιπα ευπαθή φυτά, εκτός των σπόρων προς σπορά, που παράγονται και διακινούνται στην χώρα μας πρέπει να διαθέτουν φυτοϋγειονομικό διαβατήριο.

Δεν απαιτείται φυτοϋγειονομικό διαβατήριο για φυτά που πωλούνται σε πρόσωπα για ερασιτεχνική χρήση. Κατά παρέκκλιση των παραπάνω τα φυτά αμπέλου (*Vitis*) σε λήθαργο που προορίζονται για φύτευση, εκτός των σπόρων προς σπορά, μπορούν να διακινηθούν εντός της ένωσης όταν υποστούν θερμοθεραπεία σε ειδικά αδειοδοτημένη εγκατάσταση¹⁵.

Όσο αφορά στην εισαγωγή ευπαθών φυτών που κατάγονται από τρίτες χώρες απαιτείται αυτά να συνοδεύονται από Πιστοποιητικά φυτοϋγείας και να πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει η Εκτελεστική Απόφαση. Επίσης με την παραπάνω Απόφαση απαγορεύεται η εισαγωγή στην Ε.Ε. φυτών *Coffea* προς φύτευση, εκτός των σπόρων, καταγωγής από την Κόστα Ρίκα ή την Ονδούρα. Σε όλους εκείνους που διακινούν (φυτωριούχοι, έμποροι) ή προμηθεύονται (αγρότες για επαγγελματική δραστηριότητα) φυτά χωρίς φυτοϋγειονομικά διαβατήρια, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο Νόμο 2147/1952 και τις τροποποιήσεις του, ενώ τα φυτά κατάσχονται και καταστρέφονται. Λόγω της σοβαρότητας του παθογόνου, της σημασίας της καλλιέργειας των φυτών ξενιστών στη χώρα μας και του μεγάλου αριθμού φυτών που είναι δυνατόν να προσβληθούν χωρίς να εμφανίσουν συμπτώματα αποτυπώνεται και η σοβαρότητα της ασθένειας, αφού μπορεί να πλήξει τις κύριες καλλιέργειες της Ελλάδας με εξαγωγή προϊόντα: ελιές, αμπέλι και καρποφόρα δέντρα¹⁶.

2.2.1 Αγιάτρευτη ασθένεια στους πορτοκαλεώνες

Την απόλυτη καταστροφή, βιώνουν οι κάτοικοι της τοπικής κοινότητας Σαλμώνης, του δήμου Πύργου, καθώς το μοναδικό προϊόν που καλλιεργούν «έχει ασθενήσει». Όποιες ενέργειες κι αν έχουν κάνει οι παραγωγοί της περιοχής, δεν έχουν μέχρι

¹⁵ Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, «Ενημέρωση», (2016), <http://www.pde.gov.gr>, προσπελάστηκε 30/7/2016

¹⁶ Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, «Ενημέρωση» (2016), <http://www.pde.gov.gr>, προσπελάστηκε 30/7/2016

σήμερα βρει λύση, ενώ το πρόβλημα έχει ενταθεί σημαντικά, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να πουλήσουν το προϊόν τους. Οι αγρότες από τη Σαλμώνη, τόνισαν στην εφ. «ΠΑΤΡΙΣ» την ανάγκη, επίλυσης του προβλήματος και ζήτησαν από τους αρμόδιους φορείς της Περιφέρειας και του ΕΛΓΑ να δουν με σοβαρότητα το ζήτημα αυτό, καθώς όπως είπαν, αν συνεχισθεί αυτή η κατάσταση, το προϊόν τους φέτος δεν πρόκειται να πουληθεί και οι ίδιοι θα βρεθούν σε πλήρες αδιέξοδο μιας και το μοναδικό τους εισόδημα προέρχεται από τους πορτοκαλεώνες που καλλιεργούν¹⁷.

Στην Σαλμώνη, καλλιεργούνται τουλάχιστο 1.200 στρέμματα πορτοκαλιές τα οποία παράγουν κάθε χρόνο περίπου 8 τόνους πορτοκάλι. Όμως, με το «κουνούπι» που έχει παρουσιασθεί τα δύο τελευταία χρόνια και που σήμερα «πνίγει» τις πορτοκαλιές η φετινή παραγωγή θα είναι μηδενική και το προϊόν τους θα πουληθεί λιγότερο από 0,05 ευρώ, καθώς οι έμποροι εξαγωγείς δεν θα το αγοράσουν. Το συγκεκριμένο κουνούπι, σύμφωνα με τους παραγωγούς, δημιουργεί με την αναπαραγωγή του, μία μελαμψή επίστρωση πάνω στα φύλλα της πορτοκαλιάς αλλά και στον καρπό με αποτέλεσμα να μην αφήνει το δέντρο να «αναπνέει» για να αναπαράγεται και επίσης «χρωματίζει» τον καρπό (το πορτοκάλι) με το ίδιο μελαμψό χρώμα με αποτέλεσμα να το καθιστά μη εμπορεύσιμο¹⁸.

Αγρότες της περιοχής στην εφημερίδα ΠΑΤΡΙΣ news δήλωσαν ότι «*Το πορτοκάλι είναι το κύριο προϊόν του χωριού που ταλανίζει αυτή την στιγμή όλους τους αγρότες διότι δεν μπορούν να το πουλήσουν γιατί είναι αυτό το κουνούπι που δεν καταπολεμείται με τίποτα. Γεωπόνοι δίνουν φάρμακα και δεν γίνεται τίποτα. Δίνουν τζάμπα τα χρήματά τους οι άνθρωποι, δεν έχουν ψωμί να φάνε και πληρώνουν φάρμακα και δεν μπορούν να το καταπολεμήσουν. Η πολιτεία είναι απούσα από αυτή κατάσταση, δεν υπάρχει Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας να έρθει να τα δει αυτά και να πει στους αγρότες, τι να κάνουν. Αν συνεχισθεί αυτή η κατάσταση η Σαλμώνη θα μείνει στο μηδέν*»

---

¹⁷ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016), «Πύργος: η ασθένεια που δεν γιαιτρεύεται προσβάλει τους πορτοκαλεώνες της Σαλμώνης» 09/07/2016 <http://www.patriisnews.com>, προσπελάστηκε 10/7/2016

¹⁸ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016), «Πύργος: η ασθένεια που δεν γιαιτρεύεται προσβάλει τους πορτοκαλεώνες της Σαλμώνης», 09/07/2016 <http://www.patriisnews.com>, προσπελάστηκε 10/7/2016

2.2.2 Η δακοκτονία στην Π.Ε. Ηλείας

Στις 11 Ιουλίου του 2016 ξεκίνησαν οι δολωματικοί ψεκασμοί, στα πλαίσια του Προγράμματος Δακοκτονίας του 2016 για την καλοκαιρινή περίοδο ενώ μεταξύ 24 Οκτωβρίου και 26 Οκτωβρίου του 2016 για τη Φθινοπωρινή περίοδο. Σύμφωνα με τη διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας «οι ελαιοπαραγωγοί καλούνται να παρευρίσκονται στα λιοστάσια τους, για την επίβλεψη του ψεκασμού, να ανοίγουν τα περιφραγμένα για να υπάρχει πρόσβαση των συνεργείων ψεκασμού και να έχουν μεριμνήσει έτσι ώστε να είναι προσβάσιμα»¹⁹.

Αναρτημένο ήταν στους πίνακες ανακοινώσεων και σε καφεενία των τοπικών Κοινοτήτων, το πρόγραμμα των ψεκασμών του κάθε συνεργείου, με ευθύνη των εργολάβων, ώστε να λάβουν γνώση οι ελαιοκαλλιεργητές. Οι βιοκαλλιεργητές εκκαλούντο να σημάνουν τα λιοστάσια τους, οι μελισσοκόμοι να μεριμνήσουν για το κλείσιμο ή την απομάκρυνση των μελισσοσμηνών και όσοι έχουν ζώα στα λιοστάσια τους να τα απομακρύνουν. Δολωματικοί ψεκασμοί θα πραγματοποιηθούν στις Κοινότητες: 1ος Τομέας: Κάστρο, Κυλλήνη, Κ. Παναγιά, Νεοχώρι, 3ος Τομέας: Καρδαμάς, Δουνέικα, 4ος Τομέας: Αλποχώρι, Ξυλοκέρα, Βούναγρο, Φωναϊτικά, Πράσινο, 7ος Τομέας: Κολύρι, Βαρβάσαινα, Παλαιοβαρβάσαινα, Σαλμώνη, 8ος Τομέας: Χελιδόνι, Νεράιδα, Κλαδέος, Μάγειρα, Κοσκινά, Καυκανιά, 9ος Τομέας: Σμίλα, Ηράκλεια, Πουρνάρι, Πλάτανος, Πελόπιο, Αρχαία Ολυμπία, Αρχαία Πίσσα²⁰.

2.2.3 Κίνδυνοι από εισαγόμενες ασθένειες και καθιέρωση φυτο-υγειονομικού διαβατηρίου

Για την αποστολή στη χώρα μας ή την αποστολή από την χώρα μας σε χώρες μέλη της Ε.Ε. φυτών ή φυτικών προϊόντων ή γενικά για την διακίνησή τους στην Ε.Ε. θα πρέπει τα ανωτέρω να συνοδεύονται με φυτοϋγειονομικό διαβατήριο. Το φυτοϋγειονομικό διαβατήριο περιέχει τα εξής στοιχεία: την ονομασία της χώρας που

¹⁹ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Εναρξη δολωματικών ψεκασμών στην Ηλεία», <http://www.iliaoikonomia.gr>, 28/06/2016 προσπελάστηκε 28/6/2016

²⁰ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016), «Δύσκολη η καταπολέμηση του δάκου – Σε ποιες περιοχές ξεκίνησαν οι ψεκασμοί», 05/08/2016 <http://amaliadanews.gr>, προσπελάστηκε 6/8/2016

το εκδίδει, την Νομαρχία - Δνση Γεωργίας του νομού, τον αριθμό μητρώου του παραγωγού, την ημερομηνία έκδοσης, την βοτανική ονομασία του προϊόντος, την ποσότητα, την ονομασία της προστατευόμενης ζώνης εάν έχει τέτοιο προορισμό, την χώρα καταγωγής του προϊόντος, τον αριθμό και τη φύση των δεμάτων. Για την λειτουργία αυτού του μέτρου απαιτείται η εγγραφή των παραγωγών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, συνεταιριστικών αποθηκών, αποθηκευτικών χώρων εισαγωγέων πατάτας, εξαγωγέων φυτών και φυτικών προϊόντων σε ειδικά μητρώα εφόσον πληρούν κάποιες προϋποθέσεις²¹.

Ένα φυτοϋγειονομικό διαβατήριο μπορεί να αντικατασταθεί με ένα άλλο όταν πληρεί τις παρακάτω προϋποθέσεις: α) Η αντικατάσταση ενός φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο σε περίπτωση διαίρεσης των παρτίδων, ανάμιξης περισσότερων παρτίδων, ή των τμημάτων τους και σε περιπτώσεις μεταβολής του φυτοϋγειονομικού καθεστώτος των παρτίδων. β) Η αντικατάσταση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον κατόπιν αιτήσεως ενός φυσικού ή νομικού προσώπου, είτε πρόκειται για παραγωγό είτε όχι, το οποίο είναι εγγεγραμμένο σε επίσημο μητρώο²².

γ) Το διαβατήριο αντικατάστασης μπορεί να εκδοθεί μόνο από την αρμόδια επιτροπή της περιοχής στην οποία βρίσκονται οι εγκαταστάσεις του αιτούντος και μόνο εφόσον υπάρχουν εγγυήσεις ως προς την ταυτότητα του προϊόντος και την απουσία κινδύνου, μόλυνσης που μπορούν να προκαλέσουν επιβλαβείς οργανισμοί αφότου αποσταλεί από τον παραγωγό. δ) Το διαβατήριο αντικατάστασης πρέπει να περιλαμβάνει ένα ειδικό σήμα και να αναφέρει τον αριθμό μητρώου του αρχικού παραγωγού ή σε περίπτωση μεταβολής του φυτοϋγειονομικού καθεστώτος, του προσώπου που ευθύνεται για την αλλαγή αυτή. Εάν κατά τον φυτοϋγειονομικό έλεγχο των φυτών, φυτικών ειδών και άλλων αντικειμένων ως και των μέσων συσκευασίας και μεταφοράς διαπιστωθεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις της Ε.Ε. εκδίδεται ένα πιστοποιητικό φυτοϋγείας από την αρμόδια αρχή της χώρας τουλάχιστον σε μία από τις επίσημες γλώσσες της Ε.Ε., με κεφαλαία γράμματα ή δακτυλογραφημένο στο

---

²¹ Προεδρικό Διάταγμα ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 365/2002, (2002) «Αγροτική Ανάπτυξη, Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα», <https://www.e-nomothesia.gr>, προσπελάστηκε 29/9/2016

²² Προεδρικό Διάταγμα ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 365/2002, (2002) «Αγροτική Ανάπτυξη, Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα», <https://www.e-nomothesia.gr>, προσπελάστηκε 29/9/2016

σύνολό του και κατά προτίμηση σε μία από τις επίσημες γλώσσες της χώρας προορισμού εκτός της σφραγίδας και της υπογραφής²³.

Τα βοτανικά ονόματα των φυτών πρέπει να αναγράφονται με λατινικούς χαρακτήρες. Ανεπίσημες διορθώσεις ή διαγραφές καθιστούν άκυρο το πιστοποιητικό φυτοϋγείας. Οποιοδήποτε αντίγραφο του πιστοποιητικού φυτοϋγείας πρέπει να φέρει την ένδειξη COPY τυπωμένη ή σφραγισμένη σε αυτό. Τα φυτά και φυτικά είδη και άλλα αντικείμενα απαγορεύονται να εισαχθούν στη χώρα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε. εάν δεν συνοδεύονται με πιστοποιητικό φυτοϋγείας. Το Πιστοποιητικό φυτοϋγείας δεν πρέπει να έχει εκδοθεί νωρίτερα από 14 ημέρες πριν την ημερομηνία που η αποστολή εγκατέλειψε την χώρα που το εξέδωσε. Όταν τα φυτά, φυτικά είδη και άλλα αντικείμενα που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος υφίστανται κατάτμηση, αποθήκευση ή αλλαγή συσκευασίας στη χώρα ή σε άλλο κράτος μέλος και πρόκειται να αποσταλούν σε άλλο κράτος μέλος τότε αυτά υπόκεινται σε νέο έλεγχο και εφόσον διαπιστωθεί ότι στα εν λόγω φυτά, φυτικά είδη και λοιπά αντικείμενα δεν έχει επέλθει καμία μεταβολή ούτε προσβολή από επιβλαβείς οργανισμούς τότε εκδίδεται από την αρμόδια αρχή ένα πιστοποιητικό φυτοϋγείας επανεξαγωγής²⁴.

2.3. Άλλα προβλήματα του αγροτικού κόσμου στην Π.Ε. Ηλείας

Καταστροφή της καρπουζοπαραγωγής

Το Μάιο του 2016 οι καρπουζοπαραγωγοί του Νομού Ηλείας βρέθηκαν στη δύσκολη θέση να αντιμετωπίσουν τα ακραία καιρικά φαινόμενα (χαλάζι) ενώ τις προηγούμενες 15 μέρες είχαν φυτέψει. Οι χαλαζοπτώσεις και οι θυελλώδεις άνεμοι κατέστρεψαν μεγάλες εκτάσεις από καρπουζοκαλλιέργειες.

«Έπαθα μεγάλη ζημιά στο πρώιμο στις 3 Μαΐου στο Κουρτέσι, δεν θα αντέξω και άλλη», δηλώνει ο καρπουζοπαραγωγός κ. Σταθόπουλος Διονύσης από το Κουρτέσι. Ο Κύριος Σταθόπουλος καλλιεργεί 50 στρέμματα καρπούζι και το άστατο και έκτακτο καιρικό φαινόμενο του κατέστρεψε την παραγωγή του! *«Από τα χαράματα*

²³ Προεδρικό Διάταγμα ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 365/2002, (2002) «Αγροτική Ανάπτυξη, Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα», , <https://www.e-nomothesia.gr>, προσπελάστηκε 29/9/2016

²⁴ Προεδρικό Διάταγμα ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 365/2002, (2002) «Αγροτική Ανάπτυξη, Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα», <https://www.e-nomothesia.gr>, προσπελάστηκε 29/9/2016

σήμερα με εργάτες ξεκίνησα και τοποθετώ χαμηλή κάλυψη για να προστατεύσω την παραγωγή μου από το χαλάζι. Εύχομαι να μην συμβεί κάτι κακό. Το καρπούζι θα παραμείνει σκεπασμένο έτσι περίπου ένα μήνα και τέλη Ιουλίου αρχές Αυγούστου θα ξεκινήσουμε την συγκομιδή»²⁵. Το κόστος για την καλλιέργεια καρπουζιού είναι μεγάλο. Από την αρχή (προετοιμασία χωραφιού, φύτεμα, λίπασμα κ.λ.π.) μέχρι το τέλος, ανέρχεται περίπου στα 800-1000 ευρώ το στρέμμα. Σύμφωνα με τον κύριο Σταθόπουλο «Όλα τα υλικά και τα φάρμακα έχουν πάει στα ύψη με αποτέλεσμα η επιβίωσή μας να κρίνεται από την τελική τιμή που θα πουληθεί το προϊόν μας. Μια καλή παραγωγή ανά στρέμμα είναι περίπου 8 τόνοι καρπουζιού. Όμως συνήθως η παραγωγή κυμαίνεται μεταξύ 5 με 6 τόνους²⁶.

Το πρώιμο καρπούζι ξεκίνησε με σχετικά καλές τιμές, γύρω στα 50 λεπτά, ενώ στον καταναλωτή φθάνει 70 λεπτά. Όμως όσο περνούν οι μέρες οι τιμές συμπιέζονται και κανείς δεν γνωρίζει που θα φθάσουν μόλις αρχίσει η συγκομιδή του όψιμου καρπουζιού. Ο κ. Σταθόπουλος είναι από τους καρπουζοπαραγωγούς που έπαθαν μεγάλη ζημιά από την δεκάλεπτη μεσημβρινή χαλαζόπτωση της 3ης Μαΐου. Καταστράφηκαν σε ποσοστό 90-100%, 85 στρέμματα καρπουζιού που έχει στο Κουρτέσι. Τα είχε φυτέψει στο τέλος Φεβρουαρίου και μια εβδομάδα πριν την συγκομιδή «ήρθε η μεγάλη καταστροφή και στα 85 στρέμματα που σημαίνει περίπου 600 τόνους καρπούζι».

Σε ό,τι αφορά τα εσπεριδοειδή να γίνει αναδιάρθρωση-εγκατάσταση ποικιλιών με τα απαραίτητα εμπορικά-καταναλωτικά χαρακτηριστικά σε ζώνες του Ν. Ηλείας και να υπάρχει αντιπαγετική προστασία. Για το καρπούζι προτείνεται: Εξυγίανση του κυκλώματος εμπορίας, μητρώο Εξαγωγέων-Εμπόρων, δραστηριοποίηση των Ομάδων Παραγωγών και τυποποίηση –συσκευασία –ταυτότητα. Για την πατάτα προτείνεται να δοθούν κίνητρα στους παραγωγούς μέσω των σχεδίων βελτίωσης να εγκαταστήσουν ψυκτικούς θαλάμους για την αποθήκευση του προϊόντος, να γίνει εξυγίανση του κυκλώματος εμπορίας, διασφάλιση από πατάτες εξωτερικού με

---

²⁵ Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Ηλεία: Επιχείρηση ‘‘ κάλυψη καρπουζιών’’ στον Κάμπο –Ανησυχούν οι παραγωγοί», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 30/5/2016

²⁶ Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Ηλεία: Επιχείρηση ‘‘ κάλυψη καρπουζιών’’ στον Κάμπο –Ανησυχούν οι παραγωγοί», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 30/5/2016

ποιοτικούς ελέγχους, τυποποίηση-συσκευασία-ταυτότητα και δημιουργία Ομάδας Παραγωγών²⁷.

Σε ότι αφορά την βιομηχανική τομάτα ζητείται να εκδοθεί άμεσα η Υπουργική Απόφαση για τη συνδεδεμένη ενίσχυση και να υπάρξει παρέμβαση του Υπουργείου στις συμβάσεις. Επίσης, ζητείται η στήριξη του προϊόντος της Κορινθιακής σταφίδας με ένταση στη συνδεδεμένη ενίσχυση.

2.4. Ειδικά συμπεράσματα- σύνοψη κεφαλαίου

Η ελληνική γεωργία έχει αναπτυχθεί κατά πολύ τα τελευταία τριάντα χρόνια. Κατά την τελευταία δεκαετία ο ρυθμός ανάπτυξης είναι μειωμένος. Η ανάπτυξη της γεωργίας φαίνεται και από τα αυξημένα αγροτικά εισοδήματα σε όλη την περίοδο. Ορισμένα σημαντικά προβλήματα του αγροτικού τομέα στην περιοχή του Νομού Ηλείας, παραμένουν χωρίς ή με μικρή μόνο βελτίωση, π.χ. το μέσο μέγεθος της αγροτικής εκμετάλλευσης παραμένει μικρό, ενώ ο πολυτεμαχισμός της καλλιεργούμενης έκτασης των εκμεταλλεύσεων παραμένει ουσιαστικά αμείωτος. Επίσης ενώ είναι σημαντική η αύξηση του υλικού κεφαλαίου, το ανθρώπινο κεφάλαιο παραμένει χαμηλό. Γενικά φαίνεται ότι η γεωργία στο Νομό Ηλείας έχει σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα τα οποία είναι ιδιαίτερα ανησυχητικά σε ορισμένους κλάδους, όπως οι καλλιέργειες.

Βλέπουμε ότι η αγροτική ανάπτυξη στο Νομό Ηλείας είναι ανεπτυγμένη και παράλληλα εκτεθειμένη στον καιρό και στις οικονομικές αλλαγές που επιφέρει το κράτος στην περίοδο των μνημονίων. Παράλληλα οι συνεταιρισμοί στην Ηλεία που έχουν δημιουργήσει οι αγρότες, πρέπει να οργανωθούν καλύτερα για να μην υπάρξει η διάλυση τους. Πρέπει οπωσδήποτε να μορφωθούν οι αγρότες πάνω στο αντικείμενο τους. Μπορούν να γίνουν σεμινάρια στους αγρότες ακόμη και χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Οι αγρότες στο Νομό Ηλείας αντιμετωπίζουν προβλήματα πλείστα. Το μεγάλο μυστικό της αγροτικής ανάπτυξης κάθε περιοχής είναι το υψηλής επαγγελματικής κατάρτισης αγροτικό δυναμικό που είναι ικανό να κατανοήσει τις σύγχρονες ανάγκες, να αναλάβει επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, να υιοθετήσει

---

²⁷ Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Ηλεία: Επιχείρηση ‘‘ κάλυψη καρπουζιών’’ στον Κάμπο –Ανησυχούν οι παραγωγοί», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 30/5/2016

καινοτόμες λύσεις που θα εξασφαλίσουν τη μεγαλύτερη δυνατή αποδοτικότητα των δυνατοτήτων του.

Οι συνθήκες δυσκολεύουν ακόμα περισσότερες από τις τιμές των αγροτικών προϊόντων, που αν και αυξήθηκαν την τελευταία δεκαετία, αυξήθηκαν υπερβολικά δυσανάλογα τα λιπάσματα και η ενέργεια, όπως πετρέλαιο και ρεύμα, επιβαρύνοντας τελικά οικονομικά την παραγωγική διαδικασία και τους ίδιους τους αγρότες. «Κλειδί» για την αναζωογόνηση του πρωτογενή τομέα θεωρείται η αξιοποίηση των κονδυλίων που προβλέπει η ΚΑΠ πάνω στη βάση μιας εθνικής πολιτικής, η οποία θα έχει την υποστήριξη της πλειονότητας των πολιτικών δυνάμεων του τόπου. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να προβλεφθούν πρόσθετα κίνητρα τόσο για την επέκταση των καλλιεργήσιμων εκτάσεων όσο και για την επιστροφή των νέων στο χωράφι.

Οι διάφορες μελέτες, οι εξαγγελίες του κυβερνήσεων, οι ενέργειες του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ήταν απλώς λόγια παρηγοριάς και κατανόησης για τους αγρότες του Νομού Ηλείας. Κάποιες αποσπασματικές πράξεις «συμπάθειας» δεν ήταν δυνατόν να λύσουν ή έστω να αμβλύνουν τα τεράστια προβλήματα. Και ναι μεν η νέα κυβέρνηση με τον πρωθυπουργό, ήταν η πρώτη περιοχή που επισκέφθηκαν και ανέλυσαν το τι έχουν σκοπό να «δημιουργήσουν» στο νομό Ηλείας, αλλά η πίεση είναι πολύ μεγάλη πλέον για άμεσες λύσεις σε ορισμένους τομείς, όπως είναι η κτηνοτροφία και η φυτική παραγωγή. Δηλαδή η ίδια η ζωή για την επιβίωση των κατοίκων. Όπως γνωρίζετε τα προβλήματα, που έχουν ανακύψει στον τόπο της Ηλείας έπειτα από την ανεπανόρθωτη πύρινη καταστροφή του προηγούμενου έτους είναι πολλά και δυσβάσταχτα. Οι πυρκαγιές του 2007 κυριολεκτικά αφάνισαν τον Νομό Ηλείας, αποτελώντας αιτία θανάτου 52 συνανθρώπων μας και εκμηδενίζοντας από την άλλη πλευρά την γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή μιας παραδοσιακά αγροτικής περιοχής. Σε επίπεδο καλλιεργειών η μεγαλύτερη εθνική καταστροφή έλαβε χώρα στην Ηλεία, όπου κάηκαν ολοσχερώς 230.000 στρέμματα κυρίως ελαιόδεντρων, αμπελιών και εσπεριδοειδών, ενώ μεγάλο υπήρξε το πλήγμα και για το ζωικό κεφάλαιο και τους κτηνοτρόφους της περιοχής μας, που μετρούν πάνω από 25.000 καμένα αιγοπρόβατα. Μετά από 9 χρόνια η Ηλεία ακόμη δεν έχει βρει το βηματισμό της και πασχίζει ολοένα και περισσότερο ώστε ο αγροτικός κόσμος να επιβιώσει.

Η διατήρηση του γεωργικού κεφαλαίου είναι πέραν αμφισβήτησης ωστόσο, ζωτικής σημασίας για την ανάκαμψη του αγροτικού δυναμικού του Νομού. Δεδομένου επιπροσθέτως, ότι φέτος η μεγάλη παραγωγή αραβοσίτου συνέβαλε στην πτώση της τιμής του, τα προβλήματα στις πλάτες των Ηλείων παραγωγών συσσωρεύονται.

Κεφάλαιο 3ο

Συλλογική δραστηριοποίηση και αιτήματα αγροτών

3.1. Κινητοποιήσεις των αγροτών

3.1.1. Η κλιμάκωση των αγροτικών κινητοποιήσεων

Τα περισσότερα άρθρα του τοπικού Τύπου στο Νομό Ηλείας αναφέρθηκαν στην έντονη περίοδο των αγροτικών κινητοποιήσεων. Αράδες όπως *«συνεχίζονται οι κινητοποιήσεις των αγροτών που παραμένουν σε όλα τα μπλόκα στην Πελοπόννησο, με σημείο αιχμής το μπλόκο στα διόδια του Ισθμού, όπου για τέταρτη ημέρα οι αγρότες κρατούν κλειστή τη νέα εθνική οδό Αθηνών - Κορίνθου, ενώ ανοιγοκλείνουν και την παλαιά εθνική οδό στο Καλαμάκι, τις ώρες 11.00 με 11.30, 16.00 με 16.30 και 20.00 με 20.30»*, είναι ενδεικτικά του τρόπου με τον οποίο ο τοπικός τύπος αντιμετώπισε τις αγροτικές κινητοποιήσεις. Οι αγρότες της Αργολίδας παραμέναν στα δύο μπλόκα και για πολλά 24ώρα ενώ προχωρούσαν στο συμβολικό αποκλεισμό της εθνικής οδού Μυκηνών - 'Αργους, ενώ οι αγρότες της Λακωνίας παρέμεναν στα τέσσερα μπλόκα, σε Βλαχιώτη, Λίμνη Γυθείου, Κροκεές και Συκιά Μολάων²⁸.

Εκπρόσωποι των αγροτών της Πελοποννήσου από την Αρκαδία, την Κορινθία και τη Λακωνία, βρέθηκαν στη Θεσσαλονίκη για να συμμετάσχουν στις συζητήσεις που διεξάγονται από τους εκπροσώπους των ανεξάρτητων μπλόκων. Ο Χρήστος Τσάμης από το μπλόκο της Νεστώνης μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ σημείωσε ότι *«δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό το ασφαλιστικό έτσι όπως παρουσιάζεται, ούτε και το φορολογικό. Υπάρχουν μεγάλες ανισότητες και θέλουμε διάλογο ανοικτό και από μηδενική βάση»*²⁹.

---

28 Ανώνυμος Συντάκτης,(2016) «Αμετακίνητοι στα μπλόκα οι αγρότες - Σκληραίνουν τη στάση τους απέναντι στην κυβέρνηση οι αγρότες στον Ισθμό αν δεν βρεθεί πλαίσιο συνεννόησης», 30/01/2016 <http://korinthostv.gr>, προσπελάστηκε 22/02/2016

29 Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) « Αμετακίνητοι οι αγρότες: Διγάζει ο διάλογος με την Κυβέρνηση. Τα μπλόκα», 31/01/2016 <http://www.patranews.gr>, προσπελάστηκε 22/2/2016

3.1.2. Η συμμετοχή της ΟΑΣΗ στις Πανελλαδικές κινητοποιήσεις

Ο Θεόδ. Κοτσώνης, μέλος του ΔΣ της ΟΑΣΗ, δήλωσε στην εφ. «Πατρίς» ότι *«επειδή βγήκαν σε τοπικά ΜΜΕ μερικοί λασπολόγοι, τους απαντάμε ότι ο κόμβος του Αγίου Γεωργίου, στον οποίο είναι και η ομοσπονδία, μετέχει στην πανελλαδική Συντονιστική των 68 μπλόκων, η οποία έλαβε την απόφαση να μπουν 18 τρακτέρ στο Σύνταγμα»*. Όσοι δεν συμφώνησαν με την απόφαση αυτή σύμφωνα πάντα με τα λεγόμενα του κυρίου Κοτσώνη (με την απόφαση των 68), *«ήθελαν σώνει και καλά να μπουν στο Σύνταγμα»*. Εκεί όντως δεν τους άφησαν, αφού η πανελλαδική απόφαση των μπλόκων ήταν να μπουν 18 τρακτέρ. Τα δύο μπλόκα από την Ηλεία θέλησαν να βάλουν τρακτέρ και δημιούργησαν το πρόβλημα. Εκ των υστέρων έγινε γνωστό ότι δεν έφταιγαν τα 68 μπλόκα για τη φασαρία στο Χαϊδάρι³⁰.

Ο Διονύσιος Κουρλός, μέλος του ΔΣ της ΟΑΣΗ, δήλωσε στην εφ. «Πατρίς»: *«Σε αυτό το ετερόκλητο μπουλούκι που συμπτωματικά κυβερνά τη χώρα σήμερα, και δεν έχει καμία ιδεολογική ταυτότητα και κατεύθυνση, παρατηρείται το εξής οξύμωρο: Άλλα λέει ο υπουργός Γεωργίας, άλλα ο πρωθυπουργός, άλλα άλλοι υπουργοί. Ο κ. Μπαλάφας μάς ταύτισε με επιχειρηματίες τύπου φραουλάδων ή άλλων τσιφλικάδων, ένας άλλος μας είπε ότι δεν ξέρουν τι μας γίνεται. Μήπως αυτοί δεν ξέρουν τι πρέπει να κάνουν και τι θα πουν»*³¹.

Ο Σωτ. Μητσόπουλος, μέλος του ΔΣ της ΟΑΣΗ, τόνισε στην εφ. «Πατρίς»: *«Συνεχίζουμε τον αγώνα που ξεκινήσαμε και μπροστά στην αδιαλλαξία της κυβέρνησης και των συνεταίρων της εμείς θα παραμείνουμε εδώ μέχρι την τελική νίκη, πιστεύουμε ότι ο φτωχός και μικρομεσαίος αγρότης απέναντι στη λαίλαπα που ξέρουμε ότι θα έρθει, δεν έχει άλλη λύση από το να μείνει εδώ στο μπλόκο. Εμείς κάθε μέρα θα είμαστε εδώ. Να ξέρουν αυτοί όμως ότι οι αποφάσεις που πήραν και που έχουν ετοιμάσει να πάρουν δε θα περάσουν. Τις μεγάλες αγροτικές επιχειρήσεις μπορεί να τις βολεύει η υπάρχουσα φορολογία 13%, γιατί σύμφωνα με την απόφαση*

---

30 Φωτεινόπουλος Παναγιώτης, (2016) «Ανυποχώρητοι οι αγρότες της Ηλείας - Πάντα στις επάλξεις», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 28/2/2016

31 Καραμπάτση Μαρία, (2016) «Ανυποχώρητοι οι αγρότες της Ηλείας - Πάντα στις επάλξεις», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 28/2/2016

που πήραν τα μπλόκα, η φορολογία πρέπει να φύγει τελείως. Πρέπει να πάρει πίσω άμεσα τα μέτρα τα φορολογικά η κυβέρνηση, όπως και το ασφαλιστικό. Με αυτά τα μέτρα ο φτωχός αγρότης οδηγείται στο ξεκλήρισμα. Μία θέση έχει, να έρθει εδώ. Καλούμε και τους συναδέλφους αγρότες που θα φύγουν από τα άλλα μπλόκα, να έρθουν και να επανδρώσουν το μπλόκο του Αγίου Γεωργίου μέχρι την τελική νίκη³².

Ο αγρότης Νίκος Συλλαϊδόπουλος από τη Μαγούλα δήλωσε στηνεφ. «Πατρίς»: «Μας τα πήραν όλα. Τίποτα άλλο δεν έχουμε να τους δώσουμε. Ας έρθουν να μας πάρουν την περιουσία και να μας έχουν εργάτες. Τώρα είμαστε να φυλάμε πρόβατα και εκείνα να μας τα παίρνουν. Αγρότης σταφιδοπαραγωγός από τη Μαγούλα, ούτε και τα ασφάλιστρα δεν μπορούμε να πληρώσουμε. Με το σχέδιο που έχουν θα μας τα πάρουν όλα και θα μας κάνουν δούλους εργάτες. Αν ξυπνήσει ο κόσμος, ας έρθει για συμπαράσταση»³³.

Μια γροθιά, έτσι αισθάνονται οι αγρότες στη Ηλεία, ενωμένοι συντονισμένοι και έτοιμοι για πληθώρα διεκδικήσεων. «Είμαστε εδώ ενωμένοι και αποφασισμένοι να συνεχίσουμε τον αγώνα», δήλωσε ο πρόεδρος της Επιτροπής Αγώνα κ. Ανδρέας Τσουκαλάς και συνέχισε: «Με πρωτοβουλία της Κορίνθου όλα τα μπλόκα, Κουρτεσίου, Μαραθιάς, Καλού Νερού, Κάτω Αχαΐας, Κορίνθου και Κάτω Λακωνίας είμαστε μια γροθιά και έχουμε εξουσιοδοτήσει το μπλόκο των Τεμπών, που είναι και το Πανελλαδικό Συντονιστικό μας Όργανο να προχωρήσει στη διαδικασία και την απόφαση που έχουμε πάρει ότι εμείς διεκδικούμε και δεν φεύγουμε, από τα μπλόκα. Επαναλαμβάνω ότι οι αγρότες της Πελοποννήσου είναι ενωμένοι σαν μια γροθιά».³⁴

3.2. Αιτήματα αγροτών

Οι αγρότες, οι κτηνοτρόφοι, οι αλιείς και οι μελισσοκόμοι για 40 μέρες πραγματοποίησαν κινητοποιήσεις, στήνοντας μπλόκα στους δρόμους όλης της χώρας, προκειμένου να εισακουστούν τα αιτήματα τους στα κυβερνητικά στελέχη και να βρουν δίκαιες λύσεις για όλους. Οι αγρότες της χώρας δήλωσαν με την κινητοποίησή

³² Καραμπάτση Μαρία, (2016) «Ανυποχώρητοι οι αγρότες της Ηλείας - Πάντα στις επάλξεις», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 28/2/2016

³³ Φωτεινόπουλος Παναγιώτης, (2016) «Ανυποχώρητοι οι αγρότες της Ηλείας - Πάντα στις επάλξεις» <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 28/2/2016

³⁴ Καραμπάτση Μαρία, (2016) «Ανυποχώρητοι οι αγρότες της Ηλείας - Πάντα στις επάλξεις», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 28/2/2016

τους πως αντιστέκονται στις πολιτικές που θέλουν να επιβληθούν σε αυτούς από τα κέντρα εξουσίας των πολυεθνικών, των δανειστών αλλά και των ντόπιων αντιπροσώπων τους³⁵.

Έδωσαν « μάχη» με τριπλό σκοπό:

- ✓ Για να επιβιώσουν οι εκμεταλλεύσεις και οι οικογένειές τους.
- ✓ Για να υπάρχει άυριο πρωτογενής παραγωγή στη χώρα.
- ✓ Για να μη διαλυθεί η ύπαιθρος και η ελληνική περιφέρεια.

Η εφημερίδα Πατρίς σε σχετικό άρθρο στις 18.1.2016 επισημαίνει:³⁶

- 1) Την κλιμάκωση των κινητοποιήσεων τους με συγκεντρώσεις και μπλόκα σε βασικούς οδικούς κόμβους της Ηλείας αποφάσισαν χθες από κοινού οι εκπρόσωποι των αγροτών του νομού που συναντήθηκαν στα γραφεία της ομάδας παραγωγών στην Αμαλιάδα και μέσα σε καλό κλίμα έστειλαν μήνυμα ενότητας και αγωνιστικότητας σε όλο τον αγροτικό κόσμο³⁷.
- 2) Το στόχο των κινητοποιήσεων που είναι να υπάρξει η μέγιστη συσπείρωση των αγροτών και οι κινητοποιήσεις να στείλουν στην κυβέρνηση μια ξεκάθαρη στάση ενάντια στα νέα φορολογικά και ασφαλιστικά μέτρα. Κοινή παραδοχή όλων ήταν πως αν τα μέτρα αυτά εφαρμοστούν θα οδηγήσουν τους αγρότες εκτός χωραφιών και τον πρωτογενή τομέα σε αφανισμό.
- 3) Την επιδίωξη των αγροτών είναι να ακουστούν όλες οι απόψεις και τα προβλήματα όλων των κλάδων όπως των κτηνοτρόφων, των μελισσοκόμων και των αλιέων ώστε να οργανωθούν οι επόμενες στοχευμένες κινήσεις. Δεν αποκλείεται οι αγρότες να καλέσουν στη συγκέντρωση θεσμικούς φορείς και αιρετούς από τους οποίους θα ζητήσουν μια ξεκάθαρη στάση και μια δήλωση υποστήριξης των αιτημάτων τους, ώστε όλοι να τεθούν προ των ευθυνών τους απέναντι στα νέα μέτρα αφανισμού της αγροτιάς³⁸.

³⁵ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Ν.Ε. ΣΥΡΙΖΑ Ηλείας: “Καλούμε την κυβέρνηση να αφουγκραστεί τα αιτήματα των αγροτών», 22/1/2016, <http://amaliadanews.gr>, προσπελάστηκε 20/3/2016

³⁶ Σφήνας Βασίλης & Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Η αγροτιά ξεσηκώνεται για ασφαλιστικό και φορολογικό», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 18/1/2016

³⁷ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Ν.Ε. ΣΥΡΙΖΑ Ηλείας: “Καλούμε την κυβέρνηση να αφουγκραστεί τα αιτήματα των αγροτών», 22/1/2016, <http://amaliadanews.gr> προσπελάστηκε 20/3/2016

³⁸ Σφήνας Βασίλης & Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Η αγροτιά ξεσηκώνεται για ασφαλιστικό και φορολογικό», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 28/3/2016

3.3. Διεκδικήσεις αναφορικά με τη φορολογία

Χάραξη εθνικής στρατηγικής για τη γεωργία και την κτηνοτροφία με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων φορέων^{39, 40}.

- ✓ Αφορολόγητο 12.000 ευρώ για τον αρχηγό εκμετάλλευσης προσαυξανόμενη κατά 3000 ευρώ για κάθε παιδί
- ✓ Για τα κτηνοτροφικά προϊόντα ο συντελεστής φορολογίας να ξεκινάει από το 8%
- ✓ Καμία προκαταβολή φόρου
- ✓ Η ιδιοεργασία και η εργασία των μελών της οικογένειας (με βάση τις ΜΑΕ) να λογίζονται στα έξοδα της εκμετάλλευσης.
- ✓ Μεταφορά παθητικού από το ένα έτος στο άλλο
- ✓ Καθεστώς φορολογίας επιδοτήσεων ,ότι ισχύει για τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες
- ✓ Να μεταφέρεται η απόσβεση παγίων στις επόμενες χρήσεις και να έχει τη δυνατότητα ο παραγωγός να επιλέγει το συντελεστή απόσβεσης από 15 έως 20%.
- ✓ Απαλλαγή των αγροτών- κτηνοτρόφων – αλιέων από διάφορα επιβαλλόμενα τέλη (π.χ. τέλος επιτηδεύματος κ.α.).
- ✓ Απαλλαγή των παραγωγικών ακίνητων (σταβλικές εγκαταστάσεις, καλλιεργήσιμη γη και ακίνητα που αφορούν τη συγκέντρωση, τη συσκευασία, την πρωτογενή μεταποίηση, την αποθήκευση και τη διάθεση των προϊόντων) από κάθε φόρο προς το Δημόσιο, περιλαμβανομένου και του ΕΝΦΙΑ κύριου και συμπληρωματικού
- ✓ Παραμονή των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών στον συντελεστή 13% προσμετρώντας στον υπολογισμό του το κόστος παραγωγής όλες τις δαπάνες και τις αποσβέσεις που ισχύουν στα ευρωπαϊκά και διεθνή οικονομικά και λογιστικά πρότυπα⁴¹.

³⁹ Σφήνας Βασίλης & Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Η αγροτιά ξεσηκώνεται για ασφαλιστικό και φορολογικό», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 28/3/2016

⁴⁰ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Ψιθυριστά και ...άλλα», 29/7/2016 <http://www.protinews.gr>, προσπελάστηκε 12/8/2016,

⁴¹ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Ψιθυριστά και ...άλλα», 29/7/2016 <http://www.protinews.gr>, προσπελάστηκε 12/8/2016,

3.4.Αιτήματα αναφορικά με την κορινθιακή σταφίδα

Όλα τα παραπάνω ήταν τα αιτήματα των αγροτών του Ν. Ηλείας κατά την περίοδο των αγροτικών κινητοποιήσεων. Σε πρόσφατο υπόμνημά τους στις 25 Ιουνίου 2016 προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης έδωσαν μάχω για για τη σταφίδα και την βιομηχανική τομάτα. Σύμφωνα με άρθρο του www.ilialive.gr τα αιτήματα σε όλα τα επίπεδα που τέθηκαν διαμορφώθηκαν ως εξής⁴²:

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με Κορινθιακή Σταφίδα στον Νομό μας ανέρχονται σε 27.000 στρέμματα περίπου. Από αυτά, τα 5700 βρίσκονται σε ορεινές κοινότητες, τα 13000 στρέμματα σε ημιορεινές και τα υπόλοιπα σε πεδινές. Οι τιμές από το 2009 έως και σήμερα κυμάνθηκαν ως εξής:

Πίνακας 1 - Οι Τιμές της Κορινθιακής σταφίδας από το 2009 έως και σήμερα

ΕΤΟΣ	ΤΙΜΗ ΑΝΑ ΚΙΛΟ
2010	1,40
2011	1,25
2012	1,40
2013	1,25
2014	0,80
2015	0,80

Πηγή πίνακα: <http://www.ilialive.gr>

Ο συνολικός αριθμός παραγωγών που καλλιεργούν Κορινθιακή Σταφίδα είναι 3000. Στην Ομάδα Παραγωγών είναι 300 παραγωγοί. Η παραγόμενη ποσότητα Κορινθιακής Σταφίδας ανέρχεται στους 9000 τόνους. Το κόστος καλλιέργειας ανά στρέμμα διαμορφώνεται όπως φαίνεται στον παρακάτω:

⁴² Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Ηλεία: Με υπόμνημα οι αγρότες στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης», 28/6/2016, <http://www.ilialive.gr>, προσπελάστηκε 30/6/2016,

Πίνακας 2- Το κόστος καλλιέργειας της Κορινθιακής σταφίδας ανά στρέμμα

ΕΡΓΑΣΙΑ	ΚΟΣΤΟΣ
ΚΛΑΔΕΜΑ-ΚΟΡΦΟΛΟΓΗΜΑ-ΞΕΦΥΛΙΣΜΑ	30€
ΡΑΝΤΙΣΜΑΤΑ	60€-130€
ΛΙΠΑΝΣΗ	40€-50€
ΤΡΥΓΟΣ-ΑΛΩΝΙΑ	35€-50€
ΑΠΟΞΗΡΑΝΣΗ-ΜΕΤΑΦΟΡΑ	35€
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ-ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ	20€-50€
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ	295€-420€

Πηγή πίνακα: <http://www.ilialive.gr>

Μετά από αυτά ομόφωνα προτείνεται η Κορινθιακή Σταφίδα να ενταχθεί από 01/01/2017 στα συνδεδεμένα προϊόντα. Επίσης, πρέπει όλοι οι Σταφιδοπαραγωγοί να ενταχθούν σε Οργανώσεις Παραγωγών έτσι ώστε να επωφελούνται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

3.5. Αιτήματα – προτάσεις αναφορικά με τη βιομηχανική τομάτα

Την Άνοιξη του 2016, η απάντηση που έδωσε το ΥΠΑΑΤ στο αίτημα της οργάνωσης των αγροτών της Ηλείας για υπογραφή των συμβάσεων βιομηχανικής τομάτας το αργότερο μέχρι 10 Μαρτίου 2016, προκάλεσε έκπληξη γιατί απέχει από τη γεωργική-καλλιεργητική πραγματικότητα. Το μεγάλο της πλεονέκτημα στη καλλιέργεια της βιομηχανικής τομάτας είναι ότι πρόκειται για καλλιέργεια με συμβόλαιο, δηλαδή ο παραγωγός ξεκινάει τη καλλιέργεια προσαρμοσμένος στις ποσοτικές και ποιοτικές απαιτήσεις της βιομηχανίας. Το πλεονέκτημα λοιπόν της διασφάλισης της διάθεσης του παραγόμενου προϊόντος σε προσυμφωνημένη τιμή αντισταθμίζει τη χαμηλή κερδοφορία του παραγωγού σε σχέση με άλλες καλλιέργειες που υπόκειται στις αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού και της διαπραγμάτευσης την ώρα που το προϊόν είναι έτοιμο προς διάθεση⁴³.

⁴³ Καραμπάτση Μαρία, (2016) «'Πάσα' στο Υπουργό για λύσεις- Υπόμνημα από την ομάδα παραγωγών Αμαλιάδας», <http://www.patrisnews.com> προσπελάστηκε 17/7/2016

Στο έγγραφο αναφέρεται ότι 10 Μαρτίου δεν έχει ακόμα φυτευτεί η βιομηχανική τομάτα και κατά συνέπεια δεν είναι γνωστό τι θα φυτευτεί και ποιες ποσότητες θα παραχθούν. «Λυπούμαστε ιδιαίτερα για αυτά που διαβάσαμε τα οποία δηλώνουν άγνοια, και κατανοούμε ότι υπάρχει κάποια σύγχυση. Διευκρινίζουμε λοιπόν ότι: Πριν τη φύτευση στο χωράφι προηγείται η ετοιμασία των φυτών από σπόρο είτε από τον ίδιο το παραγωγό είτε από φυτώριο για λογαριασμό του. Η σπορά ξεκινά για την Ηλεία περίπου 10 Ιανουαρίου και τέλος Ιανουαρίου για την υπόλοιπη Ελλάδα. Ουσιαστικά με τη σπορά έχουν κλειδώσει και τα στρέμματα που θα φυτευτούν»⁴⁴.

3.6. Διεκδίκηση αναφορικά με την ασφάλιση αγροτών- κτηνοτρόφων - αλιέων

- ✓ Καμιά αύξηση στις ασφαλιστικές εισφορές στον ΟΓΑ.
- ✓ Η Επιλογή της ασφαλιστικής κατηγορίας από την 1η έως την 7η και κατά συνέπεια και το ποσό των εισφορών που θα καταβληθούν πρέπει να αποτελεί επιλογή του ασφαλισμένου, όπως ίσχυε πριν την εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος.
- ✓ Αλλαγή στο καθεστώς ασφάλισης των αλιεργατών και εξομοίωση με τον τρόπο ασφάλισης των αγρεργατών δηλαδή πληρωμή με εργόσημο ανά ημέρα διότι τα αλιευτικά σκάφη λόγω καιρικών συνθηκών δεν εργάζονται σε καθημερινή βάση⁴⁵
- ✓ Να καταργηθεί ο παράνομος φόρος (χαράτσι)κατ αποκοπή ανά μέτρο σκάφους κάθε έξη μήνες γιατί κρίθηκε παράνομο από την ευρωπαϊκή επιτροπή Να δημιουργηθεί μια νέα ασφαλιστική κατηγορία, πέραν των επτά που υπάρχουν σήμερα, η οποία να καλύπτει τους φτωχούς αγρότες –κτηνοτρόφους-αλιεις που μπορούν να καταβάλουν χαμηλές εισφορές. Έτσι όλοι θα είναι ασφαλισμένοι και το ασφαλιστικό σύστημα θα έχει έσοδα.

Να δημιουργηθεί ειδικό μητρώο στις κατά τόπους Περιφερειακές Ενότητες για την καταγραφή των οικονομικών μεταναστών που εργάζονται στην αγροτική παραγωγή και ιδιαίτερα στην κτηνοτροφία, στην οποία εργάζονται όλο το χρόνο και να τους

⁴⁴ Καραμπάτση Μαρία, (2016) «'Πάσα'» στο Υπουργό για λύσεις- Υπόμνημα από την ομάδα παραγωγών Αμαλιάδας», <http://www.patrisnews.com>, προσπελάστηκε 17/7/2016

⁴⁵ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Άμεσα το ραντεβού των αγροτών της Ηλείας με το Β. Αποστόλου για φορολογικό και ασφαλιστικό», 22/1/2016, <http://amaliadanews.gr> προσπελάστηκε 15/3/2016

δοθεί ετήσια άδεια εργασίας, η οποία θα ανανεώνεται και υποχρεωτική ασφάλιση στον ΟΓΑ, στην κατώτερη τουλάχιστον ασφαλιστική κατηγορία ή ασφάλιση με εργόσημο ΟΓΑ – Με τον τρόπο αυτό θα πετύχουμε αφενός να είναι ασφαλισμένοι οι οικονομικοί μετανάστες, αφετέρου να εισρεύσουν πολύ μεγάλα ποσά στο ασφαλιστικό ταμείο του ΟΓΑ και να απαλλάσσονται φόρων οι αγρότες- κτηνοτρόφοι, αφού θα αποδεικνύουν την καταβολή της αμοιβής τους προς αυτούς. Άμεση απόδοση των ενισχύσεων που δικαιούνται οι αγροκτηνοτρόφοι και αλιείς. (Άμεσες ενισχύσεις, Πρόγραμμα νέων αγροτών, εξισωτική αποζημίωση, βιολογικά προγράμματα, επιστροφή φόρου καυσίμων κ.ά.^{46, 47}).

3.7.Η αντίθεση στην ιδιωτικοποίηση του ΕΛΓΑ και της αγροτικής ασφάλισης

Τα μέλη της Ομοσπονδίας Αγροτικών Συλλόγων Ηλείας εξέφρασαν την αντίθεσή τους στην ιδιωτικοποίηση του ΕΛΓΑ και της αγροτικής ασφάλισης. Όπως τόνισε ο πρόεδρος Χρήστος Γιαννόπουλος πάγιο αίτημα των αγροτών – μελών της ΟΑΣΗ είναι ο ΕΛΓΑ να είναι κρατικός έτσι ώστε να αποτελέσει ένα ουσιαστικό στήριγμα του αγρότη με επαρκή προσωπικό που να καλύπτει όλο τον χρόνο όλες τις καλλιέργειες στο 100% της ζημιάς.

Όπως ανέφερε στην «ΠΡΩΤΗ» ο κ. Γιαννόπουλος «μαζί με όλη την αντιλαϊκή πολιτική ήρθαν φέτος, όπως κάθε χρόνο άλλωστε, μιας και το αγροτικό μαγαζί είναι ξεσκέπαστο και καταστροφές στην παραγωγή από αντίξοες καιρικές συνθήκες για να δώσουν πρόσθετο ισχυρό πλήγμα στο ισχυρό και συνεχώς μειωμένο εισόδημά μας. Οι σφοδρές βροχοπτώσεις, οι πλημμύρες και το χαλάζι προκάλεσαν μεγάλες ζημιές στην παραγωγή, σε αρκετές περιπτώσεις ολοκληρωτικές. Η κυβέρνηση και ο ΕΛΓΑ στον οποίο οι αγροκτηνοτρόφοι πληρώνουμε πολύ υψηλά ασφάλιστρα επικαλούμενοι τον αναχρονιστικό και άδικο κανονισμό του Οργανισμού και τις οικονομικές δυσκολίες του κράτους αρνούνται ετσιθελικά και πεισματικά σε πολλές περιπτώσεις

---

⁴⁶ Φωτεινόπουλος Παναγιώτης & Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Μαζικές κινητοποιήσεις για το ασφαλιστικό - Χαριστική βολή για τους αγρότες», <http://www.patrisnews.com> προσπελάστηκε 16/3/2016

⁴⁷ Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Άμεσα το ραντεβού των αγροτών της Ηλείας με το Β. Αποστόλου για φορολογικό και ασφαλιστικό», 22/1/2016, <http://amaliadanews.gr>, προσπελάστηκε 15/3/2016

να ικανοποιήσουν τα δίκαια και ζωτικά αιτήματα των πληγέντων παραγωγών για άμεσες και δίκαιες αποζημιώσεις από τον ΕΛΓΑ»⁴⁸.

Συνεχίζοντας ο πρόεδρος της ΟΑΣΗ αναφέρθηκε στην διοίκηση του οργανισμού τονίζοντας ότι προκαλεί τον αγροτικό κόσμο με τις πρακτικές και πολιτικές που ακολουθεί απέναντι στους μικρομεσαίους αγρότες – καλλιεργητές. Όπως ανέφερε «Η διοίκηση του ΕΛΓΑ που διορίζεται από την κυβέρνηση γυρίζει από χωρίον σε χωρίον και προκαλεί τον αγροτικό κόσμο ζητώντας από τους πληγέντες παραγωγούς επιπλέον ασφάλιστρα για ζημιές που δεν καλύπτονται από τον ισχύοντα κανονισμό του ΕΛΓΑ προωθώντας και με αυτό τον τρόπο την λογική της ιδιωτικοποίησης πλήρως του Οργανισμού και της αγροτικής ασφάλισης». Η ΟΑΣΗ καλεί όλους τους αγροτοκτηνοτρόφους να βρίσκονται σε συνεχή αγωνιστική ετοιμότητα για να ανατραπούν τα μέτρα που πέφτουν σαν χαλάζι στα κεφάλια μας και οι πολιτικές που μας καταστρέφουν. Παλεύουμε για ΕΛΓΑ κρατικό, στήριγμα του αγρότη με επαρκή προσωπικό που να καλύπτει όλο το χρόνο όλες τις καλλιέργειες στο 100% της ζημιάς⁴⁹.

3.8 Ειδικά συμπεράσματα- σύνοψη κεφαλαίου

Από τα παραπάνω ενδιαφέροντα στοιχεία, συνάγουμε το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει στην Ηλεία ούτε ένα στρέμμα γης που να μην καλλιεργείται ανά δήμο, με βασικό παραγόμενο προϊόν το ελαιόλαδο που τα τελευταία χρόνια ωστόσο, μετά τις φωτιές του 2007 όπου κάηκαν εκατομμύρια ελαιοδέντρα, η Ηλεία δέχθηκε ένα τεράστιο πλήγμα στην παραγωγή του ελαιολάδου. Όσο κι αν αντικαταστάθηκαν και φυτεύτηκαν πολλές χιλιάδες ελαιόδεντρα, πλήρης αποκατάσταση της υπάρχουσας κατάστασης προ του 2007 δεν υπήρξε. Σε αυτό να προσθέσουμε την ακαρπία των τελευταίων 3 τουλάχιστον χρόνων καθώς και την όλο και μεγαλύτερη προσβολή των ελαιόδεντρων από τον δάκο, αφού η δακοκτονία που γίνεται δεν καλύπτει αφενός όλο το νομό και αφετέρου έχει πάμπολλα προβλήματα και δεν είναι αποτελεσματική. Επίσης φέτος εκατοντάδες στρέμματα κηπευτικών και μεγάλο μέρος των εσπεριδοειδών, υπέστησαν τεράστιες καταστροφές από το χαλάζι και τον παγετό και κανείς δεν γνωρίζει αν οι αγρότες θα αποζημιωθούν. Το γεγονός αυτό,

⁴⁸ Λάμπρος Θεοδωρής, (2016) «'Όχι' στην ιδιωτικοποίηση του ΕΛΓΑ και της αγροτικής ασφάλισης», <http://www.protinews.gr>, προσπελάστηκε 19/8/2016

⁴⁹ Λάμπρος Θεοδωρής, (2016) «'Όχι' στην ιδιωτικοποίηση του ΕΛΓΑ και της αγροτικής ασφάλισης», Ιούλιος 2016, <http://www.protinews.gr>, προσπελάστηκε 19/8/2016

όπως και υπερφορολόγηση των αγροτών που βλέπουν να μειώνεται δραματικά το εισόδημά τους, αποθαρρύνει και τους νεότερους να ασχοληθούν με την γεωργία, παρά τις τεράστιες δυνατότητες που έχει η Ηλεία και κυρίως την εύφορη γη.

Οι αγρότες στο Ν. Ηλεία από αιώνες καλλιεργούν τη γη. Παρά τα όποια προβλήματα προσπαθούν να επιβιώσουν εκείνοι και οι οικογένειές τους. Το κράτος είναι άλλοτε αρωγός και άλλοτε όχι στις προσπάθειές τους. Ο Τοπικός Τύπος καθημερινά μέσα από τις εφημερίδες και τα site ενημερώνει για τις όποιες εξελίξεις. Από την περίοδο της δακοκτωνίας μέχρι την ενημέρωση για τις κινητοποιήσεις στην περιοχή και σε ολόκληρη την Ελλάδα. Οι συνεταιρισμοί πυρήνες της αγροτικής ζωής νοηματοδοτούν τους αγώνες και τις προσπάθειες. Η ίδια η γη δίνει καρπό η οποίος πρέπει να βρει τρόπο να φτάσει στον καταναλωτή.

Συμπεράσματα

Η γεωργία είναι ένας ευαίσθητος τομέας της Οικονομίας. Είναι ο τομέας εκείνος της οικονομίας, που η απόδοσή του εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό, όχι από τον ίδιο τον καλλιεργητή, αλλά από παράγοντες ανεξάρτητους από αυτόν και που δεν μπορεί ο ίδιος να τους επηρεάσει. Οι παράγοντες αυτοί είναι οι καιρικές συνθήκες και, ως ένα βαθμό, οι ασθένειες των φυτών. Όχι μόνον ειδικά στην Ελλάδα, αλλά σε παγκόσμια κλίμακα, ο αγρότης στέκεται αδύναμος απέναντι στις απρόβλεπτες μεταβολές του καιρού. Δεν μπορεί να αντιδράσει και να προφυλάξει την παραγωγή του από τον παγετό που έρχεται ξαφνικά και, μέσα σε μια νύχτα, φέρνει ολοσχερή καταστροφή. Δεν μπορεί να αποτρέψει το χαλάζι, μια καταρρακτώδη βροχή, που έρχεται σε ακατάλληλη ώρα, σε μια πλημμύρα ή σε μια παρατεταμένη ξηρασία, σε ένα λίβα.

Έτσι, λοιπόν, η παραγωγή του αγρότη και η ευτυχία του, εξαρτώνται, σε μεγάλο βαθμό, από τις διάφορες καιρικές συνθήκες, που ο ίδιος είναι ανήμπορος να τις αποτρέψει. Μια άλλη αδύνατη πλευρά της γεωργικής παραγωγής, είναι η διακίνηση των προϊόντων. Τα νωπά γεωργικά προϊόντα είναι είδη ευπαθή και γι' αυτό πρέπει να διακινούνται γρήγορα προς τους τόπους κατανάλωσης. Η διατήρησή τους είναι δύσκολη για πολύ καιρό, μέρες, ή και ώρες και έτσι η ιδιομορφία αυτή, μερικές φορές, δημιουργεί δυσάρεστες καταστάσεις για τους παραγωγούς καθώς μεγάλες ποσότητες "ευπαθών" προϊόντων καταστρέφονται. Παρά την αναμφισβήτητη πρόοδο, που έχει κάνει η ελληνική γεωργία, η παραγωγικότητά της δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ικανοποιητική, σύμφωνα με τα διεθνή κριτήρια. Ακόμα παρουσιάζει αδυναμίες σε ορισμένους τομείς, όπως είναι η διάρθρωσή της, η ολοκλήρωση της εκμηχάνισης, η επέκταση της άρδευσης κλπ. Όλα αυτά, τις περισσότερες φορές αντιμετωπίζονται μεμονωμένα και η επιτυχία τους είναι δύσκολη. Μια άλλη αδυναμία της ελληνικής γεωργίας είναι το μικρό μέγεθος και ο κατακερματισμός του γεωργικού κλήρου.

Ο κλήρος του αγρότη που δραστηριοποιείται στο Νομό Ηλείας είναι μικρός και διάσπαρτος και ως εκ τούτου μη βιώσιμος. Αυτό οφείλεται σε παραδοσιακές συνθήκες της ελληνικής κοινωνίας, στο κληρονομικό δίκαιο κλπ. Η σύγχρονη γεωργική τεχνολογία όμως απαιτεί μεγάλες εκτάσεις. Ακόμη, η Ελλάδα είναι μια

χώρα ορεινή και της λείπουν οι μεγάλες και κατάλληλες για εντατική καλλιέργεια εκτάσεις. Πολλές φορές στα ορεινά μέρη, όπου οι κλίσεις του εδάφους είναι μεγάλες, οι κάτοικοι των περιοχών αυτών δημιουργούν στις πλαγιές τεχνητές αναβαθμίδες (τις λεγόμενες πεζούλες) για να συγκρατήσουν το λιγοστό χώμα. Η κατάσταση αυτή αντιμετωπίζεται με απόδοση στους καλλιεργητές σημαντικών εκτάσεων, που μετατράπηκαν σε καλλιεργήσιμη γη από έλη και λίμνες, κυρίως με τα μεγάλα αποστραγγιστικά έργα που έχουν γίνει στην Κωπαΐδα, την Κάρλα, την Αγουλινίτσα, το Λεσίνι και αλλού.

Σήμερα οι νέες αυτές εκτάσεις αποδίδουν τεράστια παραγωγή. Η άλλη αδύνατη πλευρά του γεωργικού κλήρου, ο πολυτεμαχισμός και η διασπορά μπορεί να αντιμετωπιστεί με τον αναδασμό και με άλλα νομοθετικά μέτρα. Έτσι, σε ένα μεγάλο και ενιαίο αγρόκτημα, η καλλιέργεια γίνεται πιο εύκολα και πιο συστηματικά, η δε απόδοση είναι μεγαλύτερη. Παρά το γεγονός ότι υπάρχουν μερικές δυσκολίες που προκύπτουν κυρίως από μια στενή παραδοσιακή αντίληψη ορισμένων αγροτών για την ατομική ιδιοκτησία και την πατρική κληρονομιά, το πρόγραμμα του αναδασμού κατακτά συνεχώς έδαφος και όπου έχει εφαρμοστεί απέδωσε θετικά αποτελέσματα. Ο αναδασμός όμως είναι εθνική ανάγκη και θα πρέπει να ολοκληρωθεί. Η σύνθεση του ελληνικού αγροτικού πληθυσμού, ιδιαίτερα όπως παρουσιάζεται σήμερα από πλευράς ηλικίας, είναι δυσμενής. Πολλοί παράγοντες επέδρασαν σε αυτή τη διαμόρφωση του αγροτικού πληθυσμού.

Η μετανάστευση, εσωτερική και εξωτερική, έπαιξε αποφασιστικό ρόλο, γιατί οδήγησε τα νέα παιδιά μακριά από τα χωριά τους, στα μεγάλα αστικά κέντρα και στις βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες. Οι νέοι φεύγουν και παραμένουν τα μεγάλης ηλικίας άτομα. Τα υπερήλικα αυτά άτομα από τη μια μεριά, δεν μπορούν να καλλιεργήσουν εντατικά την γη και από την άλλη είναι προσκολλημένα στις παλιές παραδόσεις, στις απαρχαιωμένες μεθόδους καλλιέργειας και στο συντηρητισμό. Όλα αυτά παίζουν ανασταλτικό ρόλο για την περαιτέρω βελτίωση και αύξηση της γεωργικής παραγωγής. Ακόμα και σήμερα η γεωργική εκμετάλλευση στη χώρα μας γίνεται πάνω στην πατροπαράδοτη εκμετάλλευση της οικογενειακής βάσης, η οποία, στα ανεπτυγμένα κράτη, έχει αντικατασταθεί από τη συνεταιριστική εκμετάλλευση. Η στενή οικογενειακή εκμετάλλευση της γης δεν μπορεί να συναγωνιστεί τη μεγάλη, τη συνεταιριστική καλλιέργεια.

Γι' αυτό και η ελληνική γεωργία, που έχει διαπιστώσει τα πλεονεκτήματα της συνεταιριστικής καλλιέργειας πρέπει να κινείται προς αυτήν την κατεύθυνση. Αρωγός και συμπαραστάτης στέκεται και η Πολιτεία, που έχει δώσει το δικαίωμα στους συνεταιρισμούς να διακινούν και να εμπορεύονται οι ίδιοι τα εμπορεύματά τους. Η ανάπτυξη της συνεταιριστικής κίνησης έχει πολλές θετικές επιπτώσεις στην προστασία του αγροτικού εισοδήματος, στην εκπαίδευση των αγροτών και στην ποιοτική βελτίωση των προϊόντων. Σήμερα έχουν δημιουργηθεί πάρα πολλοί συνεταιρισμοί, που διακινούν μόνοι τους τα προϊόντα τους, ιδιαίτερα τα οπωροκηπευτικά, δίνοντας ικανοποιητικές τιμές στα προϊόντα και καλές αποδοχές στους παραγωγούς.

Σύμφωνα με όσα γράψαμε και αναλύσαμε παραπάνω η απόδοση της γεωργικής καλλιέργειας στο Νομό Ηλείας και τα αποτελέσματα αυτής, σε γενικές γραμμές, εξαρτάται από το κλίμα, την ποιότητα του εδάφους, τα μηχανικά μέσα, που χρησιμοποιεί ο αγρότης και τις μορφές και μεθόδους καλλιέργειας, και τις κυβερνητικές πολιτικές όπως ασφαλιστικό και φόροι. Το κλίμα στην Ηλεία δεν είναι δεδομένο και σταθερό λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων που την πλήττουν αρκετά συχνά μέσα στο έτος. Αν και το κλίμα, γενικά, είναι ένα μεσογειακό κλίμα, έχει όμως μεγάλες διαφορές ειδικά στο Νομό Ηλείας (πλήττεται από ισχυρές βροχοπτώσεις χαλάζι, υψηλές θερμοκρασίες, ανέμους θυελλώδεις).

Οι βροχές, που πέφτουν το φθινόπωρο και το χειμώνα, είναι συνήθως ραγδαίες και διαρκούν λίγο. Έτσι το έδαφος δεν προλαβαίνει να απορροφήσει το νερό για να έχει αποθέματα. Γι' αυτό οι καλλιέργειες προσαρμόζονται με το κλίμα κάθε περιοχής και καλλιεργούν ποικιλίες, που αντέχουν σε διαφορετικό κλίμα. Με τη βοήθεια της γεωλογίας και της τεχνολογίας, αξιοποιήθηκαν και αξιοποιούνται συνέχεια, όχι μόνο τα επιφανειακά νερά, αλλά και τα πλούσια υπόγεια νερά που, πραγματοποιώντας γεωτρήσεις στις κατάλληλες θέσεις και με αντλητικά συγκροτήματα ή με αρτεσιανά, το νερό βγαίνει στην επιφάνεια και από εκεί, με διάφορα αρδευτικά έργα, διοχετεύεται στα αγροκτήματα.

Τα θερμοκήπια που υπάρχουν στην περιοχή του Νομού Ηλείας σε πληθώρα αποτελούν και αυτά έναν άλλο τομέα παρέμβασης του ανθρώπου στη διαμόρφωση του κλιματικού παράγοντα. Στην περίπτωση των θερμοκηπίων διαμορφώνουμε τεχνητές κλιματικές συνθήκες σε ένα περιορισμένο χώρο, τέτοιες που να παίρνουμε

προϊόντα (και ιδίως κηπευτικά) πριν και μετά την κανονική τους εποχή. Έτσι, μπορεί να βρει κανείς το χειμώνα καλοκαιρινά προϊόντα, π.χ. ντομάτες, μελιτζάνες, φασολάκια, πεπόνια και τόσα άλλα. Βλέπουμε λοιπόν πως στην ουσία ο εκσυγχρονισμός δεν αναφέρεται σε αυτόν καθ' εαυτόν τον παράγοντα κλίμα, αλλά στο ότι η τεχνολογία και η επιστήμη έρχονται να υποκαταστήσουν, μέχρι ενός σημείου, κάποια από τις ευεργετικές του επιδράσεις, όπως είναι η προσφορά νερού με τεχνικά έργα ή ακόμα και να διαμορφώσουν ένα τεχνητό κλίμα, όπως έχουμε με την περίπτωση των θερμοκηπίων, προς όφελος του παραγωγού.

Έτσι, η επέμβαση του ανθρώπινου παράγοντα, με τη δημιουργία ανάλογων συνθηκών αλλάζει ή αυξάνει την παραγωγή. Η περιορισμένη έκταση της ελληνικής γης και η προσπάθεια αύξησης της γεωργικής παραγωγής, ως και η μακροχρόνια εντατική καλλιέργεια, εξαντλούν τα εδάφη και τα κάνουν συνεχώς φτωχότερα και η απόδοσή τους μειώνεται. Εκτός από την έλλειψη οργανικών ουσιών συμβαίνει να λείπει συχνά από τα χωράφια το άζωτο και το φωσφορικό οξύ από τα ανόργανα στοιχεία. Οι ελλείψεις αυτές επιβάλλουν, συστηματική χημική λίπανση των αγρών ακόμα και εφαρμογή συστημάτων αμειψισποράς, για να διατηρηθεί και να βελτιωθεί η απόδοσή τους. Ακόμα, το επικλινές πολλών εδαφών και η δημιουργία χαραδρών και χειμάρρων έχουν σαν αποτέλεσμα την πρόκληση μεγάλων ζημιών, με τη μορφή διάβρωσης, απόπλυσης και παράσυρσης των εδαφών.

Στις περιπτώσεις αυτές ο εκσυγχρονισμός εκδηλώνεται με τη χρήση των κατάλληλων λιπασμάτων και την κατασκευή διαφόρων υδραυλικών έργων. Οι χημικές ουσίες εμπλουτίζουν το έδαφος, βελτιώνουν την ποιότητά του και συντελούν στην αύξηση της παραγωγής. Το περιβάλλον γενικότερα, καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και την απόδοση των γεωργικών μηχανημάτων, που εξαρτάται από την κλίση του εδάφους, το βάθος του καλλιεργήσιμου εδάφους, τη μηχανική του σύσταση, το μέγεθος και την κατάσταση του οδικού δικτύου, την ύπαρξη μέσων εξυπηρέτησης και το γενικό τεχνικό και επαγγελματικό επίπεδο της περιοχής του Νομού Ηλείας.

Βιβλιογραφία-Πηγές

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

- 📖 Ανδριώτης, Κ., (2003) «*Ο εναλλακτικός τουρισμός και τα διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά του*», *ΤΟΠΟΣ Επιθεώρηση Χωρικής Ανάπτυξης, Σχεδιασμού και Περιβάλλοντος*
- 📖 Δάβος Βύρων, (1994) *Ιστορική Έρευνα 32 χωριών της Ηλείας*, Έκδοση Πύργος, Αθήνα
- 📖 Δάβος Βύρων, (1995) *Η Ηλεία πριν και μετά την επανάσταση του 1821* Έκδοση Πύργος, Αθήνα
- 📖 Δασκάλου Γεώργιος Χρ. (1992), *Αστικοί και γεωργικοί συνεταιρισμοί*, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα
- 📖 Δόξας Τάκης, (1965) *Το χρονικό του Πύργου*, Πύργος
- 📖 Ηγουμενάκης Ν., Κραβαρίτης Κ., Λύτρας Π., (1998,1999) *Εισαγωγή στον τουρισμό*, Εκδοτικός Οίκος Interbooks.
- 📖 Κάπος Μιλτιάδης, (1996) *Η Ηλεία στον μύθο και την ιστορία*, Εκδόσεις Κάπος, Αθήνα,
- 📖 Καραγιάννης, Σ., και Έξαρχος, Γ., (2006) *Τουρισμός – Τουριστική Οικονομία, Ανάπτυξη*, Πολιτική, Εκδόσεις: Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας Κρήτης, Ηράκλειο,
- 📖 Μαριάδης Σταύρος Λ., (2003) *Συνεργατισμός – Συνεταιρισμοί, Ιστορία – Φιλοσοφία- Αποστολή- η εναλλακτική λύση*, Εκδόσεις Γιαχούδη, Θεσσαλονίκη
- 📖 Παπαγεωργίου Κωνσταντίνου Λ., (2007) *Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία, Β Έκδοση*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα

📖 Φιλιππόπουλος Τάσος, (1996) *Από την ιστορία της Ηλείας*, Αχαϊκές Εκδόσεις, Πάτρα

Πηγές-Αρθρογραφία του τοπικού τύπου-Ιστοσελίδες

📖 Διαμαντόπουλος Χρήστος, (2015) « Οι αντιδράσεις του αγροτικού κόσμου στον απόηχο των εξαγγελιών Τσίπρα: Ο Πρωθυπουργός εξήγγειλε... προθέσεις», 7/8/2015
<http://www.agrotypos.gr/index.asp?mod=articles&id=93708>, προσπελάστηκε 31/1/2016

📖 Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, (2016) «Ενημέρωση», 1/7/2016
<http://www.pde.gov.gr/gr/perifereia/organotiki-domi/genikes-dieuthunseis/gdpaok/daokpe-il.html>, προσπελάστηκε 30/7/2016

📖 Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Ηλεία: Επιχείρηση ‘‘ κάλυψη καρπουζιών’’ στον Κάμπο –Ανησυχούν οι παραγωγοί», 21/5/2016
<http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/agrotika/ileia-epiheirisi-kalypsi-karpozion-ston-kampo-anisyhoyn-oi-paragogoι>, , προσπελάστηκε 30/5/2016

📖 Καραμπάτση Μαρία, (2015) «Δώστε λύση στα αγροτικά προβλήματα», 08/04/2015 <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/agrotika/doste-lysi-sta-agrotika-provlimata>, προσπελάστηκε 24/4/2016

📖 Καραμπάτση Μαρία, (2016) «Ανυποχώρητοι οι αγρότες της Ηλείας - Πάντα στις επάλξεις», 16/2/2016, <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/agrotika/anypohoritoi-oi-agrotes-tis-ileias-panta-stis-epalxeis>, προσπελάστηκε 28/2/2016

📖 Καραμπάτση Μαρία, (2016) «‘‘Πάσα’’ στο Υπουργό για λύσεις- Υπόμνημα από την ομάδα παραγωγών Αμαλιάδας», 28/6/2016
<http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/agrotika/pasa-ston-yπουργο-gia-lyseis-ypomnima-apo-tin-omada-paragogon-amaliadas>, , προσπελάστηκε 17/7/2016

📖 Λάμπρος Θεοδωής, (2016) «‘‘Όχι’’ στην ιδιωτικοποίηση του ΕΛΓΑ και της αγροτικής ασφάλισης», Ιούλιος 2016 <http://www.protinews.gr/blog/ohi-stin-idiotikopoiisi-toy-elga-kai-tis-agrotikis-asfalisis>, προσπελάστηκε 19/8/2016

📖 Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας (2010), «Χωρική Αρμοδιότητα» , 2010
http://www.pde.org.gr/ilia/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=66, προσπελάστηκε 4/4/2016

- 📖 Παπαδοπούλου Ελένη, (2015) «Ένας πλούτος αναξιοποίητος ο πρωτογενής τομέας της Ηλείας», 21/02/2015
<http://www.ilialive.gr/%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CE%B1/item/%CE%AD%CE%BD%CE%B1%CF%82-%CF%80%CE%BB%CE%BF%CF%8D%CF%84%CE%BF%CF%82-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%84%CE%BF%CF%82-%CE%BF%CF%80%CF%81%CF%89%CF%84%CE%BF%CE%B3%CE%B5%CE%BD%CE%AE%CF%82-%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1%CF%82.html>, ,
 προσπελάστηκε 31/3/2016
- 📖 Προεδρικό Διάταγμα ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 365/2002, (2002) «Αγροτική Ανάπτυξη, Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα», 10/12/2002 <https://www.e-nomothesia.gr/kat-agrotike-anaptukse/phutoprostateutika-proionta/pd-365-2002.html>, ,
 προσπελάστηκε 29/9/2016
- 📖 Στρατηγάκος Ηλίας, (2015) «Ανάγκη δημιουργίας ενός Εθνικού Σχεδίου Ανασυγκρότησης της Ελληνικής Γεωργίας», 24/11/2015
<http://www.agrotypos.gr/mobile.asp?mod=articles&ID=95332>, ,
 προσπελάστηκε 4/5/2016
- 📖 Σφήνας Βασίλης & Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Η αγροτιά ξεσηκώνεται για ασφαλιστικό και φορολογικό», 18/1/2016 <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/agrotika/i-agrotia-xesikonetai-gia-asfalistiko-kai-forologiko-video>, ,
 προσπελάστηκε 28/3/2016
- 📖 Σωτηρόπουλος Κωνσταντίνος, (2016) «Βιομηχανική ντομάτα: Μείωση εκτάσεων καλλιέργειας στη Λάρισα αύξηση στην Ηλεία», 28/6/2016
<http://www.agrotypos.gr/index.asp?mod=articles&ID=99100>, ,
 προσπελάστηκε 3/7/2016
- 📖 Φωτεινόπουλος Παναγιώτης & Ζαφειρίου Κώστας, (2016) «Μαζικές κινητοποιήσεις για το ασφαλιστικό - Χαριστική βολή για τους αγρότες», 15/01/2016, <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/ileia/mazikes-kinitopoiiseis-gia-to-asfalistiko-haristiki-voli-gia-toys-agrotes>,
 προσπελάστηκε 16/3/2016
- 📖 Φωτεινόπουλος Παναγιώτης, (2016) «Ανυποχώρητοι οι αγρότες της Ηλείας - Πάντα στις επάλξεις», 16/2/2016 <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/agrotika/anypohoritoi-oi-agrotes-tis-ileias-panta-stis-epalxeis>,
 προσπελάστηκε 28/2/2016

<http://www.iliaoikonomia.gr/content/enarxi-dolomatikon-psekasmon-stin-ileia>, προσπελάστηκε 22/2/2016

📖 Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Εναρξη δολωματικών ψεκασμών στην Ηλεία», 28/6/2016 <http://www.iliaoikonomia.gr/content/enarxi-dolomatikon-psekasmon-stin-ileia>, προσπελάστηκε 28/6/2016

📖 Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Ηλεία: Με υπόμνημα οι αγρότες στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης», 28/6/2016 [http://www.ilialive.gr/%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%82.html](http://www.ilialive.gr/%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AF%CE%B1/item/%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BC%CE%B5-%CF%85%CF%80%CF%8C%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CE%BF%CE%B9-%CE%B1%CE%B3%CF%81%CF%8C%CF%84%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CF%85%CF%80%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CF%8C-%CE%B1%CE%B3%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%82.html), προσπελάστηκε 30/6/2016

📖 Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Πύργος: η ασθένεια που δεν γιατρεύεται προσβάλει τους πορτοκαλεώνες της Σαλμώνης», 9/7/2016 <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/agrotika/pyrgos-astheneia-poy-dengi-atreyetai-prosvalei-toys-portokaleones-tis>, προσπελάστηκε 10/7/26

📖 Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Ψιθυριστά και ...άλλα», 29/7/2016 <http://www.protinews.gr/blog/psithyrista-kai-alla>, προσπελάστηκε 12/8/2016

📖 Ανώνυμος Συντάκτης, (2016) «Δύσκολη η καταπολέμηση του δάκου – Σε ποιες περιοχές ξεκίνησαν οι ψεκασμοί», 5/8/2016 <http://amaliadanews.gr/%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%B4%CF%8D%CF%83%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%B7-%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CE%BC%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CE%AC%CE%BA%CE%BF/>, προσπελάστηκε 1/8/2016

📖 Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη Πύργου: <http://vivl-pyrgou.ilei.sch.gr/katalogos.html>

Παράρτημα

Δύο αγρότες από την Ηλεία στην κορυφή της Ευρώπης

Έλαβαν τιμητική πλακέτα από τον ΠΤΔ

Δύο αγρότες από την Ηλεία, οι οποίοι πήραν το πρώτο βραβείο «Καλύτερου Νέου Αγρότη» σε ευρωπαϊκό διαγωνισμό, τίμησε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Προκόπης Παυλόπουλος. Πρόκειται για τους Θεοδωρή και Γιώργο Βασιλόπουλο οι οποίοι έλαβαν τιμητική πλακέτα από τον κ. Παυλόπουλο σε ειδική τελετή.

Εικόνα 3^η

Βραβείο καλύτερου Νέου Αγρότη

Στον διαγωνισμό μετείχαν 200 υποψήφιοι από 17 χώρες της Ε.Ε. και οι δυο νέοι αγρότες έλαβαν την πρώτη θέση για το συνολικό τους έργο και την εφαρμογή καινοτόμας μεθόδου συλλογής ελαιοκάρπου. Ο κ. Παυλόπουλος τούς συνεχάρη για την καινοτομία που εφαρμόζουν και υπογράμμισε πως η δραστηριότητά τους αποτελεί παράδειγμα για τους νέους αγρότες της χώρας, που παρά τις δύσκολες συνθήκες επενδύουν στον πρωτογενή τομέα και δημιουργούν νέες συνθήκες για την αναζωογόνηση της υπαίθρου. Τα δύο αδέρφια με καταγωγή από την Αμαλιάδα,

διακρίθηκαν στον 3ο Ευρωπαϊκό Διαγωνισμό για την Ανάδειξη του Καλύτερου Νέου Αγρότη της Ευρώπης.⁵⁰

Αμαλιάδα: Οι νέες τεχνολογίες στη γεωργία

Ημερίδα ΣΤΟ ΤΕ

«Οι νέες τεχνολογίες στη σύγχρονη γεωργία, ήταν το αντικείμενο της ημερίδας του Τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων του ΤΕΙ Αμαλιάδας, που πραγματοποιήθηκε χθες το απόγευμα στο Λαζαράκειο Δημοτικό Μέγαρο Αμαλιάδας.

Ο ακριβής τίτλος της ημερίδας ήταν: «Adapt2Change: Νέες τεχνολογίες στη σύγχρονη γεωργία- Τεχνολογίες παραγωγής θερμοκηπιακών προϊόντων με μειωμένες εισροές» και η ημερίδα ήταν ενταγμένη στα πλαίσια του έργου «Adapt2Change» (Προσαρμογή της γεωργικής παραγωγής στην κλιματική αλλαγή και στους περιορισμένους υδατικούς πόρους), το οποίο έχει στόχο την επίδειξη της ικανότητας προσαρμογής της γεωργικής παραγωγής στην κλιματική αλλαγή και στην περιορισμένη παροχή υδατικών πόρων και χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Life της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κεντρικοί ομιλητές ήταν ο καθηγητής και αντιπρόεδρος του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας κ. Γεώργιος Σαλάχας, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Καινοτόμες τεχνολογίες παραγωγής στο θερμοκήπιο- Υδροπονία, Αεροπονία, NFT» και ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Κωνσταντίνος Κίττας, ο οποίος μίλησε με θέμα: «Τεχνολογίες ρύθμισης του κλίματος των θερμοκηπίων- Η περίπτωση του κλειστού θερμοκηπίου».

Στην αρχή της ημερίδας ο πρόεδρος του ΤΕΙ Αμαλιάδας κ. Βασίλης Παπασωτηρόπουλος, αναφέρθηκε στην προσπάθεια που κάνει το τμήμα για τη διασύνδεσή του με τους παραγωγούς του νομού»⁵¹

---

⁵⁰ <http://www.patrnews.com/nea-enimerosi/agrotika/dyo-agrotes-apo-tin-ileia-stin-koryfi-tis-eyropis>, προσπελάστηκε, 30 Ιουνίου 2016

⁵¹ <http://www.patrnews.com/nea-enimerosi/agrotika/amaliada-oi-nees-tehnologies-sti-georgia>, προσπελάστηκε 11 Ιουλίου 2016

Ηλεία: Μεταξύ 13 και 18 Ιουλίου ανοίγουν τα εργοστάσια ντομάτας

Ξεκινά η παράδοση του προϊόντος

«Αντίστροφη μέτρηση για την εισκόμιση της βιομηχανικής ντομάτας, καθώς από τις 13 έως τις 18 Ιουλίου -το αργότερο- θα έχουν ανοίξει και θα ξεκινήσουν τις παραλαβές τα δύο εργοστάσια επεξεργασίας τοματοπολτού που λειτουργούν στην Ηλεία, ο 'Κύκνος' στα Σαβάλια και η 'Unilever' στη Γαστούνη. Ήδη η προετοιμασία βρίσκεται στην τελική ευθεία και οι παραγωγοί παίρνουν θέση για να ξεκινήσουν τη συγκομιδή. Βέβαια, αυτή τη στιγμή ουδείς είναι σε θέση να πει με βεβαιότητα τι ποσότητες θα παραδοθούν τη φετινή χρονιά, αφού ενώ όλα είχαν ξεκινήσει με τους καλύτερους καινούριους, οι τελευταίες βροχοπτώσεις... τα μούσκεψαν!...

Περισσότερα στρέμματα- Λιγότερη ποσότητα

Τα στρέμματα που έχουν καλλιεργηθεί φέτος είναι αυξημένα κατά 10% σε σχέση με πέρυσι, ωστόσο οι βροχοπτώσεις επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό την παραγωγή και όπως όλα δείχνουν οι ποσότητες που θα φθάσουν στα εργοστάσια θα είναι μειωμένες σε σχέση με πέρυσι, ενώ προς το παρόν δεν μιλά κανείς για το θέμα της ποιότητας.

Εργοστάσια και παραγωγοί τηρούν στάση αναμονής και η εικόνα αναμένεται να ξεκαθαρίσει όταν θα φθάσουν τα πρώτα φορτία στα εργοστάσια».⁵²

---

⁵² <http://www.patriisnews.com/nea-enimerosi/agrotika/ileia-metaxy-13-kai-18-ioulioy-anoigoyn-ta-ergostasia-ntomatas>, προσπελάστηκε , 10/07/2016

Εικόνα 4^η

Βιομηχανική τομάτα

Στα γραφεία της Ομάδας Παραγωγών Αμαλιάδας πραγματοποιήθηκε σύσκεψη, στην οποία συμμετείχαν τα άτομα τα οποία θα απασχοληθούν φέτος στα δύο εργοστάσια, από την πλευρά της Ομάδας. Ο πρόεδρος της Ομάδας κ. Χρήστος Βαλιανάτος και ο γεωπόνος κ. Κώστας Παπαγιαννόπουλος έδωσαν οδηγίες για το γραφειοκρατικό κομμάτι, καθώς απαιτείται μεγάλη προσοχή στη συμπλήρωση όλων των στοιχείων, καθώς η βιομηχανική τομάτα είναι συνδεδεμένο προϊόν. Στόχος της Ομάδας είναι να ξεκινήσει η παραλαβή χωρίς προβλήματα, γι' αυτό και δόθηκε μεγάλο βάρος στην προετοιμασία.

Οι τιμές αναμένεται να κυμανθούν στα ίδια επίπεδα με πέρυσι, ενώ αναμένεται η τροποποιητική Υπουργική απόφαση για να προχωρήσουν οι τελικές υπογραφές στις συμβάσεις.

Από την πλευρά του ο κ. Βαλιανάτος ευχήθηκε να είναι μία καλή χρονιά για την βιομηχανική τομάτα και από πλευράς ποιότητας και ποσότητας, αλλά και τιμών.

Της Μαρίας Καραμπάτση»⁵³

⁵³ <http://www.patrisnews.com/nea-enimerosi/agrotika/ileia-metaxy-13-kai-18-ioylioy-anoigoyn-ta-ergostasia-ntomatas>, προσπελάστηκε , 10 Ιουλίου 2016

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Καλλιρρόη Γιαννοπούλου, [2016]